

Growth
from
Knowledge

Leesopvoeding professionals

Themameting voor de boekenbranche
Meting 58
December, 2021

Erica Nagelhout, Cary Richards & Lucy Qing

GfK | Marketing & Consumer Intelligence

1	Inleiding	3
2	Managementsamenvatting	5
3	Onderzoekresultaten Leesgedrag leesopvoeders, huidig leesbevorderend gedrag in de klas, houding ten aanzien van lezen en leesbevordering, inspiratiebronnen voor boeken.	10
4	Bijlagen Onderzoeksverantwoording	51

Inleiding

In opdracht van KVB-SMB, CPNB, KB en Stichting Lezen doet GfK jaarlijks vier metingen naar het koop-, lees- en leengedrag van Nederlandse consumenten.

De metingen zijn onderverdeeld in een reguliere meting en drie themametingen. Deze derde themameting van 2021 behandelt het thema *leesopvoeding*.

Doel

Het doel van het onderzoek is om meer inzicht te krijgen in het leesgedrag en de leesmotivatie van professionals in de kinderopvang en het onderwijs en inzicht te krijgen over hoe er nu wordt omgegaan met boeken en lezen in de klas. Hoe komt men aan boeken, welke rol speelt de bibliotheek, waardoor laat men zich inspireren? De Leescoalitie start binnenkort de campagne Springlezend! Ook hiervoor dient het onderzoek input te bieden.

Opzet en thema's

De steekproef bestaat uit professionele leesopvoeders die werkzaam zijn in het onderwijs en/of de kinderopvang en zelf direct met leerlingen/kinderen werken. Al deze leesopvoeders hebben lesgeven/begeleiding van kinderen of leerlingen, leidinggeven, of ondersteuning van kinderen/leerlingen in hun takenpakket.

De doelgroep bestaat uit leesopvoeders die werkzaam zijn in de/het:

- Kinderopvang, n=151
- Basisonderwijs, n=209
- Voortgezet onderwijs (taal), n=119 (vo)

De resultaten zijn in dit rapport onderverdeeld in de volgende thema's:

- Leesgedrag professionele leesopvoeders
- Huidig leesbevorderend gedrag
- Houding ten aanzien van lezen en leesbevordering
- Inspiratiebronnen voor boeken

- ↕ Significant verschil kinderopvang t.o.v. basisonderwijs
 - ↕ Significant verschil basisonderwijs t.o.v. vo (taal)
 - ↕ Significant verschil vo (taal) t.o.v. kinderopvang
-

Nederland representatief

is de verhouding zoals die in de gehele populatie in Nederland (14 jaar en ouder) wordt gevonden

Totaal (alle professionele leesopvoeders):

Alle pedagogisch medewerkers, docenten, leidinggevend en ondersteunend personeel (direct werkend met leerlingen / kinderen) die werkzaam zijn in de kinderopvang, basisonderwijs of voortgezet onderwijs (taal).

Kinderopvang:

Pedagogisch medewerker, leidinggevende of ondersteunend personeel werkzaam in het kinderdagverblijf, peuterspeelzaal, BSO (voor- en naschoolse opvang) of de voorschool.

Basisonderwijs

Leerkracht, leidinggevende of ondersteunend personeel werkzaam in het basisonderwijs.

Voortgezet onderwijs (taal)

Docent, leidinggevende of ondersteunend personeel werkzaam in het voortgezet onderwijs en die een taalvak geeft (Nederlands, Engels, Frans, Duits, Latijns/Grieks, of een andere taal).

Management- samenvatting

Managementsamenvatting (1/4)

Professionele leesopvoeders zijn frequente en vaak enthousiaste lezers. Zij lezen vaker dan de groep Nederland representatief en zijn doorgaans nauw betrokken bij het stimuleren van leesgedrag van kinderen/leerlingen. Maar er zijn wel degelijk aandachtspunten die dit nog verder kunnen verbeteren. Deze liggen veelal in het beter faciliteren van professionele leesopvoeders.

Eigen leesgedrag:

- Vo taaldocenten lezen van de drie groepen leesopvoeders (kinderopvang, basisonderwijs en voortgezet onderwijs taaldocenten) het meest frequent, leesopvoeders in de kinderopvang het minst, maar nog altijd meer dan de groep Nederland representatief. Leesopvoeders lezen boeken vooral om te ontspannen of weg te dromen, maar ook regelmatig om lessen voor te bereiden en om boeken te kunnen aanraden aan leerlingen (deze laatste twee wat sterker binnen vo taaldocenten).
- Leesopvoeders komen relatief vaak in de bibliotheek, vaker dan de groep Nederland representatief.

Leesbevordering:

- Tweederde van de professionele leesopvoeders noemt leesbevordering een belangrijk onderdeel van hun werk. Dit is hoger binnen het basis- en voortgezet onderwijs (73% en 70%) dan bij de kinderopvang (45%). 8% van de leesopvoeders noemt het geen onderdeel van het werk. Binnen de kinderopvang noemt 19% leesbevordering geen onderdeel van het werk.

- Globaal de helft van de leesopvoeders besteedt veel aandacht aan leesbevordering. Toch heeft bijna de helft van alle leesopvoeders het gevoel minder tijd aan leesbevordering te besteden dan gewenst, in het voortgezet onderwijs is dit zelfs 66%. Te weinig tijd in de klas/groep en een te hoge werkdruk in het programma zijn hier de belangrijkste oorzaken van. Voor het voortgezet onderwijs geldt dat ook de interesse van de leerlingen en een onvoldoende leesvaardigheid van leerlingen een reden is om minder tijd te besteden aan leesbevordering.
- De top 3 activiteiten voor leesbevordering in het basisonderwijs bestaat uit voorlezen, praten over boeken en vrij lezen. Binnen het voortgezet onderwijs is de top drie praten over boeken, boekentips geven en leerlingen helpen bij hun keuze voor titels voor de leeslijst. Verder wordt in het voortgezet onderwijs vaker dan in het basisonderwijs ingezet op leerlingen thuis boeken laten lezen, boeken aan hen uitlenen (59%) en schrijversbezoek organiseren. In het basisonderwijs kiest men vaker voor het meedoen aan campagnes, ouders betrekken en samen naar de bibliotheek gaan.
- In de kinderopvang wordt regelmatig deelgenomen aan campagnes zoals de Nationale voorleesdagen of de Kinderboekenweek. Voorlezen, vrij laten lezen/doorkijken en interactief vragen stellen over het verhaal vormen de top 3 leesbevorderingsactiviteiten in de kinderopvang.

- Leerlingen die moeite hebben met lezen worden gestimuleerd om meer te lezen. Ook kiezen vo taaldocenten vaak geschikte boeken voor hen uit, of geven ze wat extra aandacht. In het basisonderwijs wordt daarnaast ook veelvuldig aan hen voorgelezen of wordt ouders geadviseerd om thuis aandacht te besteden aan lezen. Doorverwijzen naar een specialist gebeurt nog wel in het basisonderwijs, maar in het voortgezet onderwijs maar beperkt.

Houding ten aanzien van leesbevordering:

- Het leerlingen/kinderen plezier laten krijgen in lezen is voor de meeste leerkrachten (97%) en taaldocenten (94%) van groot belang.
- 75% van de leesopvoeders kan zich vinden in het leesbevorderingsbeleid van hun organisatie; maar dit geldt minder sterk voor vo taaldocenten (55%). Zij geven aan extra middelen voor leesbevordering te kunnen waarderen. Ook ervaren zij vaker (61%) problemen bij het stimuleren van lezen bij kinderen dan binnen het basisonderwijs.
- Een ruime meerderheid van de basisschool en vo taaldocenten is tevreden met de huidige (les)methoden en materialen voor taal. Men is tevreden omdat het goed werkt en dat de inhoud voldoende structuur biedt. Als men minder tevreden is, is dit veelal vanwege gebrek aan actualiteit en onvoldoende aansluiting bij de leefwereld van de leerlingen (vooral vo).

Inspiratiebronnen:

- Professionele leesopvoeders geven vaak aan dat zelf enthousiast voorlezen/vertellen over boeken het beste hulpmiddel is om leerlingen/kinderen enthousiast te maken over lezen. Leesmaterialen/boeken worden meestal door de school aangekocht. Ongeveer de helft van de leesopvoeders in het basisonderwijs en voortgezet onderwijs neemt zelf boeken mee naar school.
- In alle groepen, maar het meest sterk binnen het vo, is er interesse in initiatieven van uitgevers, om leerlingen te kunnen stimuleren. Zowel de docentenpakketten als het digitaal lesmateriaal en leesvragen bij boeken worden enthousiast ontvangen.

Onderzoeksresultaten

Leesgedrag professionele leesopvoeders

Professionele leesopvoeders lezen vaker boeken dan de groep Nederland representatief. Vo taaldocenten lezen het vaakst in hun vrije tijd.

Hoge leesfrequentie onder vo taaldocenten

68% van de taaldocenten uit het voortgezet onderwijs leest minstens 3 tot 6 keer per week een boek in hun vrije tijd; 46% leest zelfs elke dag een boek buiten hun werktijd.

Van de **basisschoolleerkrachten** leest **50%** minimaal 3 keer per week tot elke dag een boek in de vrije tijd. Onder de groep leesopvoeders uit de **kinderopvang** is dat **41%**.

Gemiddeld leest men 13 fictieboeken en 4 non-fictieboeken

Fictieboeken:

18

vo taal

12

basisonderwijs

9

kinderopvang

Daarnaast leest men ook op jaarbasis gemiddeld 13 kinderboeken, 3 tienerboeken en 3 leesbevorderingsboeken.

Vo taaldocenten en basisschoolleerkrachten lezen vaker vakliteratuur over leesbevordering dan leesopvoeders uit de kinderopvang.

Leesopvoeders lezen in hun vrije tijd ter ontspanning

Bijna **90%** van de leesopvoeders leest in hun vrije tijd om te ontspannen.

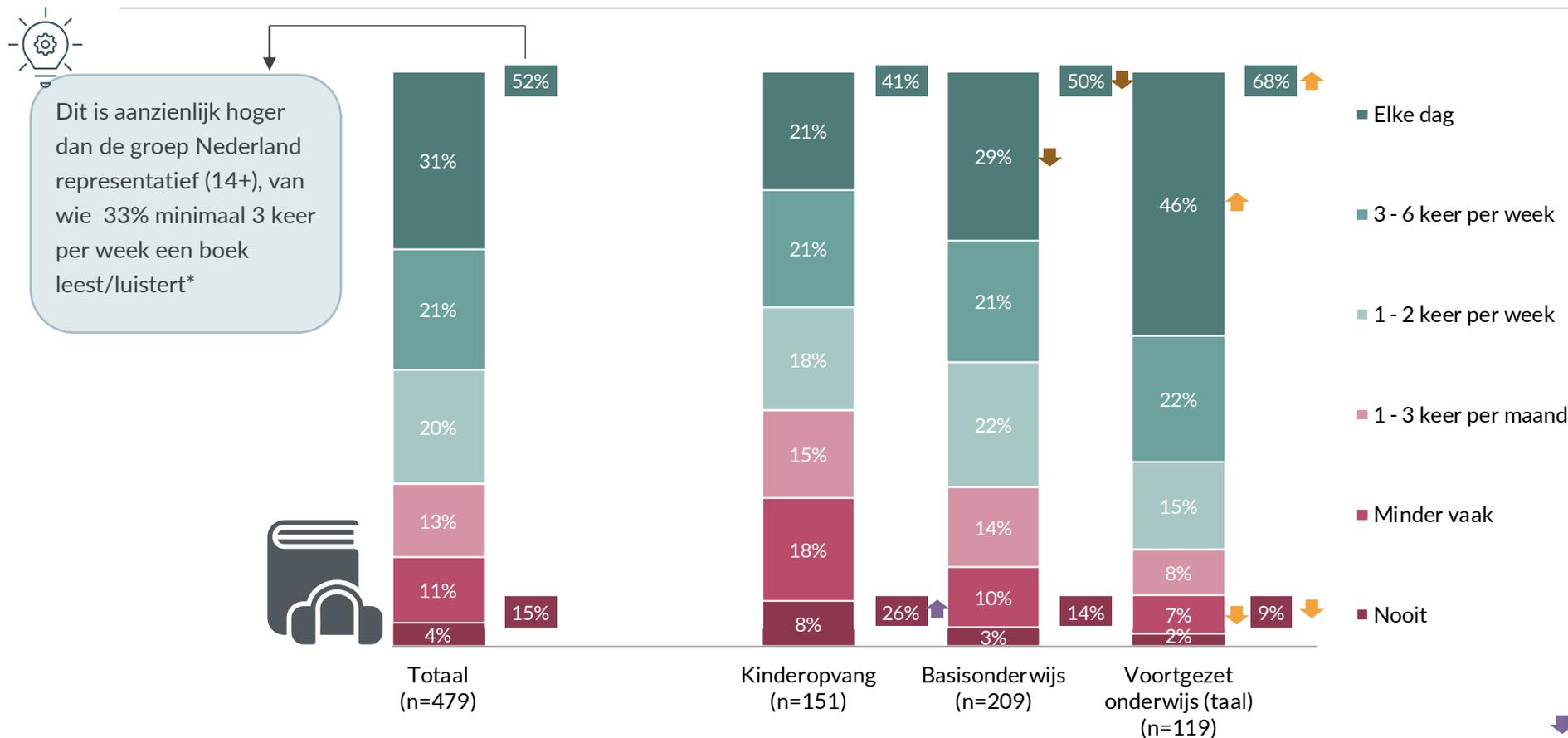
Taaldocenten uit het voortgezet onderwijs lezen ook vaker in hun vrije tijd vanwege werkgerelateerde redenen:

- Om boeken te leren kennen die zij kunnen aanraden aan hun leerlingen (**61%** vs. **47% Totaal**)
- Om lessen voor te bereiden (**42%** vs. **29% Totaal**)

Vo taaldocenten lezen/luisteren vaker in hun vrije tijd boeken dan de groep Leesopvoeders totaal. Over het algemeen lezen leesopvoeders vaker dan de groep Nederland representatief.

Lees- / luisterfrequentie

Dit is aanzienlijk hoger dan de groep Nederland representatief (14+), van wie 33% minimaal 3 keer per week een boek leest/luistert*

Leest zelf minimaal wekelijks:

alle leesopvoeders:	72%
kinderopvang:	59%
basisonderwijs:	72%
vo (taal):	83%
NL repre 14+*:	48%

4% van de leesopvoeders leest nooit.

De lagere leesfrequentie in de kinderopvang kan samenhangen met het opleidingsniveau. We zien dat MBO PM'ers minder vaak lezen dan HBO/WO PM'ers.

Significant verschil kinderopvang t.o.v. basisonderwijs
 Significant verschil basisonderwijs t.o.v. vo (taal)
 Significant verschil vo (taal) t.o.v. kinderopvang

S01: Hoe vaak leest of luistert u gemiddeld boeken in uw vrije tijd (papieren boeken, e-books, luisterboeken)?

Leest/luistert minimaal 3 keer per week tot elke dag een boek
 Leest/luistert minder vaak dan 1 x maand/nooit een boek

Basis: alle respondenten

Gemiddeld lezen leesopvoeders 13 fictieboeken en 4 non-fictieboeken (voor volwassenen) per jaar. Vo taaldocenten lezen het meest. Leesopvoeders in de kinderopvang het minst.

Aantal gelezen/geluisterde boeken (1)

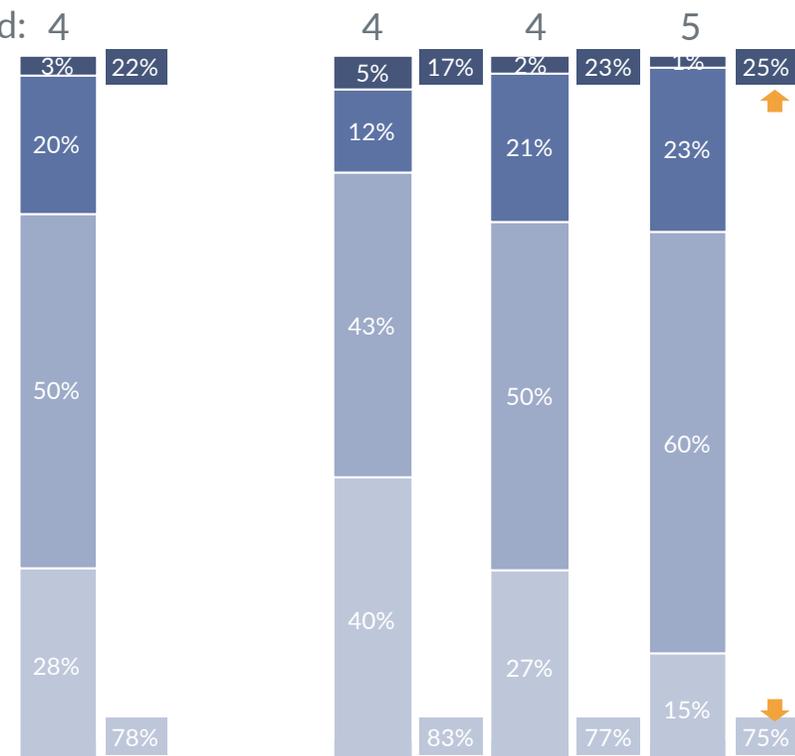
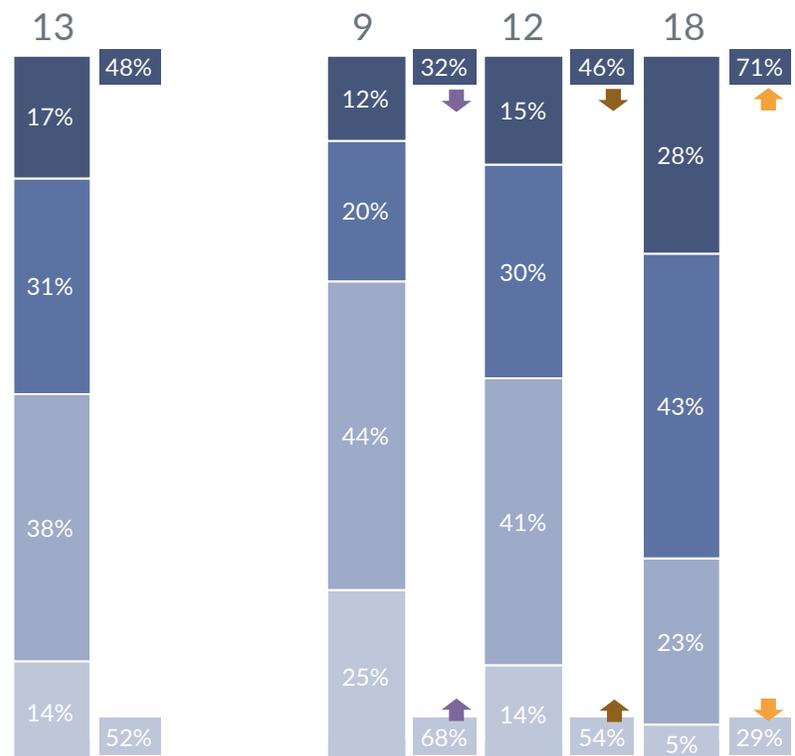
Fictieboeken voor volwassenen

Non-fictieboeken voor volwassenen

Gemiddeld: 13

Gemiddeld: 4

Totaal (n=479) Kinderopvang (n=151) Basisonderwijs (n=209) Voortgezet onderwijs (taal) (n=119) Basis: alle respondenten

■ Geen ■ 1 - 5 ■ 6 - 20 ■ Meer dan 20

■ % Leest 6 tot meer dan 20 boeken per jaar
 ■ % Leest 5 tot geen boeken per jaar

Significant verschil kinderopvang t.o.v. basisonderwijs
 Significant verschil basisonderwijs t.o.v. vo (taal)
 Significant verschil vo (taal) t.o.v. kinderopvang

B02a: Hoeveel boeken (papier, e-books of luisterboeken) heeft u in de afgelopen 12 maanden gelezen/geluisterd?

Daarnaast worden kinderboeken door alle leesopvoeders regelmatig gelezen. Vakliteratuur over leesbevordering wordt meer gelezen door vo taal- en basisschoolleerkrachten.

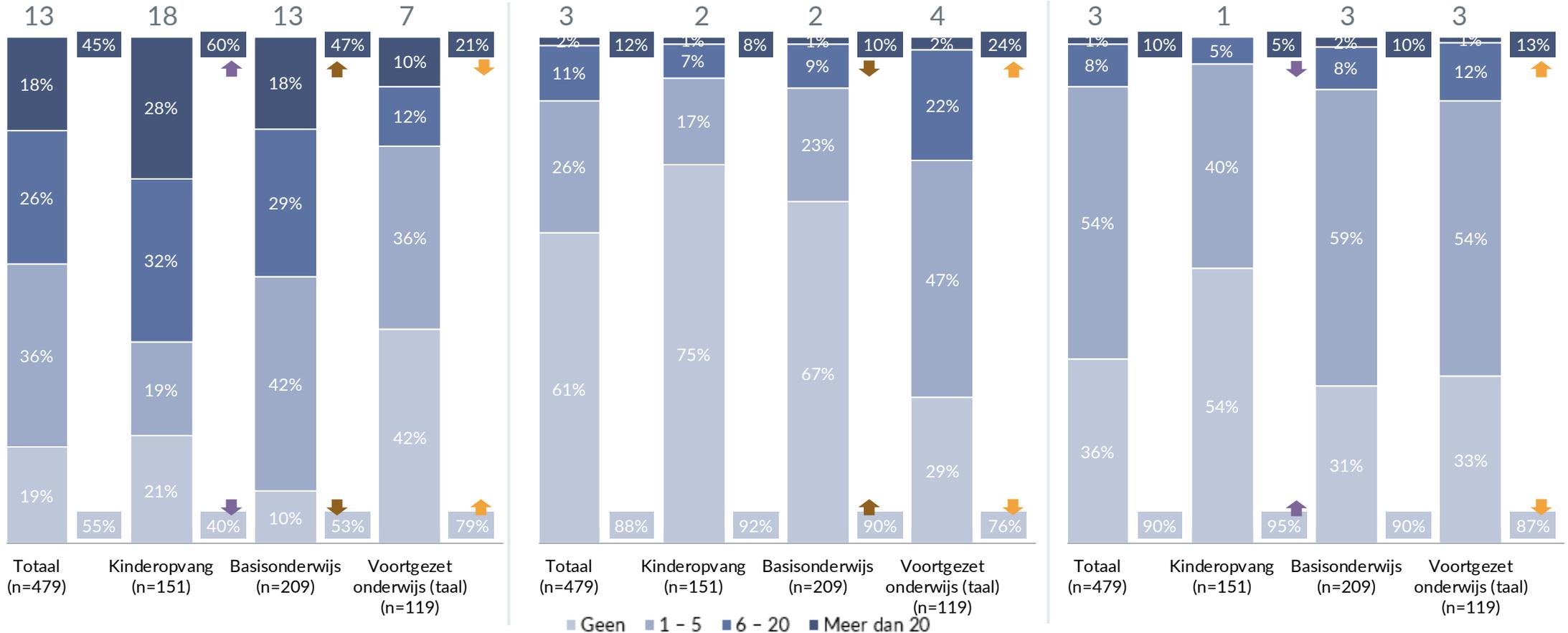
Aantal gelezen/geluisterde boeken (2)

Boeken voor kinderen

Boeken voor tieners

Vakliteratuur over leesbevordering

Gemiddeld: 13

B02a: Hoeveel boeken (papier, e-books of luisterboeken) heeft u in de afgelopen 12 maanden gelezen/geluisterd?

27-Dec-21 Rapportage meting 58: leesopvoeding professionals

Leest tenminste 6 boeken per jaar
Leest 5 of minder boeken per jaar

Significant verschil kinderopvang t.o.v. basisonderwijs
Significant verschil basisonderwijs t.o.v. vo (taal)
Significant verschil vo (taal) t.o.v. kinderopvang

Leesopvoeders lezen in hun vrije tijd voornamelijk om te ontspannen. Vo taaldocenten lezen vaker dan andere leesopvoeders vanwege hun werk zoals ter voorbereiding van de lessen of om het gelezen boek te kunnen aanraden aan leerlingen.

Redenen om te lezen in vrije tijd

	Totaal (n=457)	Kinderopvang (n=139)	Basisonderwijs (n=202)	Voortgezet onderwijs (taal) (n=116)
Om me te ontspannen	87%	85%	88%	89%
Om lekker weg te dromen	50%	42%	53%	48%
Om boeken te leren kennen die ik kan voorlezen of aanraden aan kinderen/leerlingen	47%	27% ↓	49% ↓	61% ↑
Om me persoonlijk te ontwikkelen	43%	29% ↓	42% ↓	59% ↑
Om meer te weten te komen over bepaalde onderwerpen	42%	32%	43%	51% ↑
Om te genieten van taal	33%	17% ↓	28% ↓	63% ↑
Om lessen voor te bereiden	29%	12% ↓	30% ↓	42% ↑
Om op de hoogte te blijven van wat er speelt onder kinderen/leerlingen	24%	14% ↓	26%	25%
Om mezelf emotioneel prettiger te voelen	20%	19%	16% ↓	30%
Om de wereld om me heen beter te begrijpen	16%	9%	13% ↓	30% ↑
Om me niet te hoeven vervelen	13%	13%	14%	11%
Anders	3%	1%	2%	5%

Respondenten die lesgeven en/of ondersteuning bieden, geven vaker als reden aan dat zij lezen in de vrije tijd om te ontspannen dan respondenten die leidinggeven.

Significant verschil kinderopvang t.o.v. basisonderwijs
 Significant verschil basisonderwijs t.o.v. vo (taal)
 Significant verschil vo (taal) t.o.v. kinderopvang

L04: Vanuit welke reden(en) leest u boeken voor uw plezier in de vrije tijd?

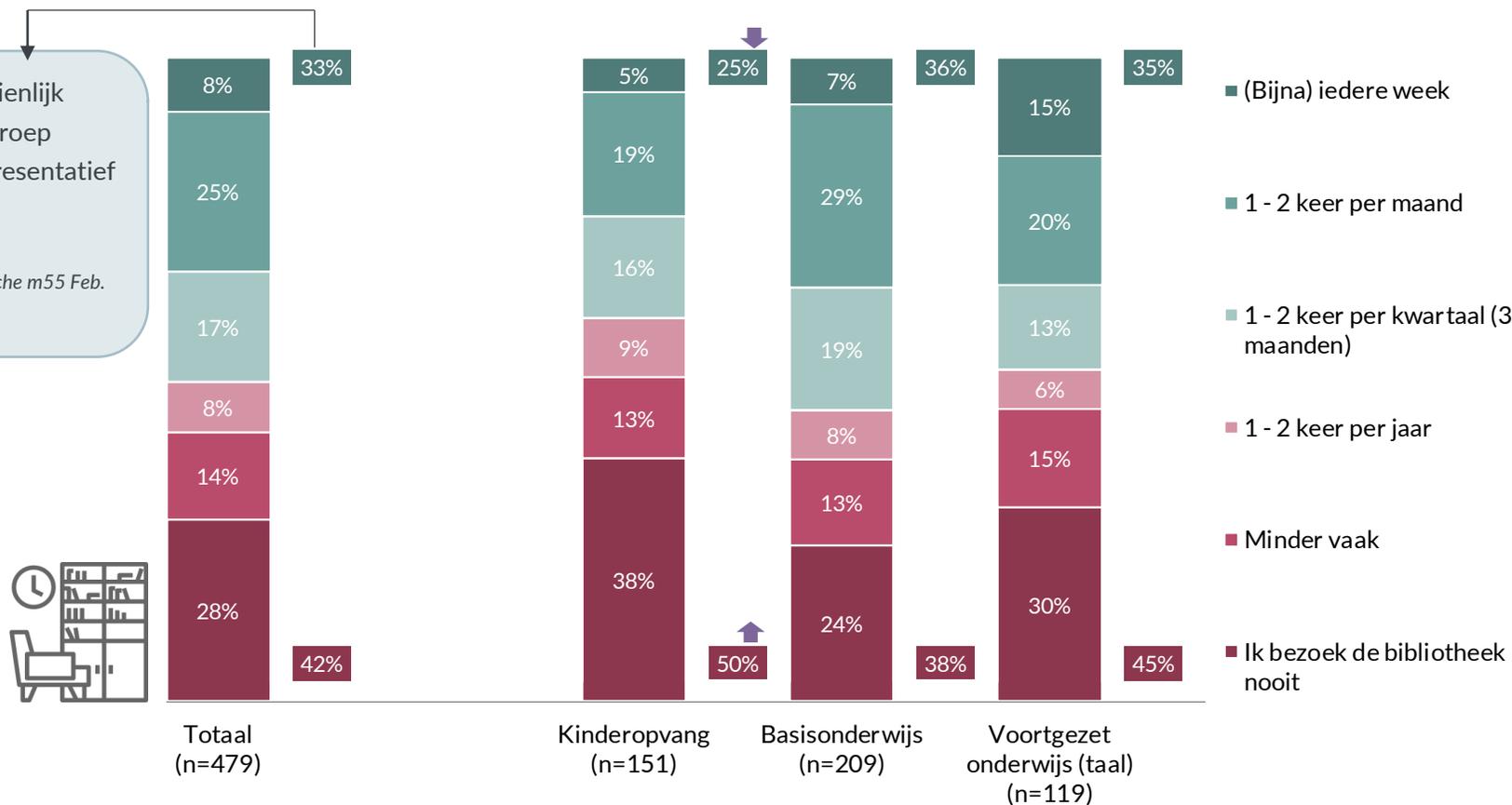
Basis: leest wel eens boeken

1 op de 3 leesopvoeders bezoekt gemiddeld tenminste 1 - 2 keer per maand de bibliotheek. Vo taaldocenten bezoeken de bibliotheek frequenter dan andere leesopvoeders.

Bezoekfrequentie bibliotheek

Ook dit is aanzienlijk hoger dan de groep Nederland representatief (14%)
(bron: Boekenbranche m55 Feb. 2021)

Respondenten die leidinggeven geven vaker aan slechts 1-2 keer per jaar de bibliotheek te bezoeken dan respondenten die lesgeven en/of ondersteuning bieden.

Significant verschil kinderopvang t.o.v. basisonderwijs
 Significant verschil basisonderwijs t.o.v. vo (taal)
 Significant verschil vo (taal) t.o.v. kinderopvang

Bezoekt minimaal 1-2 keer per maand de bibliotheek
 Minder vaak/nooit de bibliotheek

Basis: alle respondenten

Huidig leesbevorderend gedrag in de klas

Leesopvoeders besteden aandacht aan lezen in de groep/klas, maar in hun ogen nog niet voldoende. Te weinig tijd en een hoge werkdruk in het programma is hiervan de oorzaak.

Leesopvoeders besteden aandacht aan lezen

Voor 2 op de 3 leesopvoeders vormt leesbevordering een **belangrijk** onderdeel van hun functie; voor leerkrachten in het basisonderwijs en docenten in het voortgezet onderwijs is dat 7 op de 10.

70%
vo taal

73%
basisonderwijs

45%
kinderopvang

Ongeveer 90% van de basisonderwijs leerkrachten en voortgezet onderwijs docenten besteden (veel) aandacht aan leesbevordering.

Tijdsbesteding aan leesbevordering

45% van de leesopvoeders geeft aan minder tijd aan leesbevordering te besteden dan dat ze zouden willen. Redenen hiervoor zijn bovenal: te weinig tijd in de klas en een hoge werkdruk in het programma.

Vooraf taaldocenten van het voortgezet onderwijs besteden minder tijd aan leesbevordering dan gewenst, namelijk 66%. Dit heeft ook te maken met dat de **leerlingen geen interesse hebben in lezen of onvoldoende leesvaardig zijn.**

Activiteiten leesbevordering

Vrij lezen en praten over boeken met leerlingen worden het meest gedaan door leerkrachten po en taaldocenten voortgezet onderwijs om het leesgedrag van leerlingen te bevorderen.

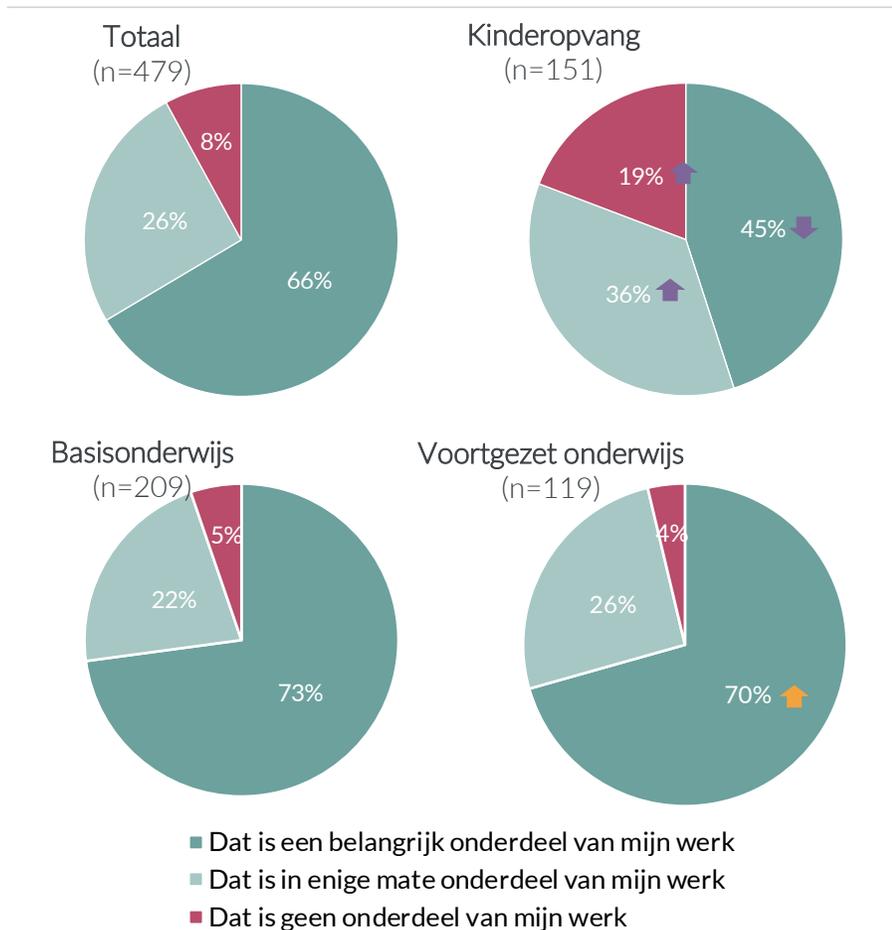
Deelname aan boekcampagnes wordt vaker gedaan door de kinderopvang en het basisonderwijs dan binnen het vo.

Leerlingen die moeite hebben met lezen worden gestimuleerd om meer te lezen of leesopvoeders kiezen geschikte boeken voor hen uit.

Voor 7 op de 10 basisonderwijs en vo taaldocenten vormt leesbevordering een belangrijk onderdeel van hun functie.

Leesbevordering als onderdeel van de functie

- Pedagogisch medewerkers binnen de BSO zien leesbevordering wat minder vaak als onderdeel van hun werk in vergelijking met de andere medewerkers in de kinderopvang. Resultaten zijn indicatief, gezien de lage n-getallen binnen de verschillende doelgroepen.
- Van de deelnemers aan Boekstart geeft vrijwel niemand aan dat leesbevordering geen onderdeel van hun werk vormt. Dit geldt voor zowel de kinderopvang, het voortgezet onderwijs als het basisonderwijs.

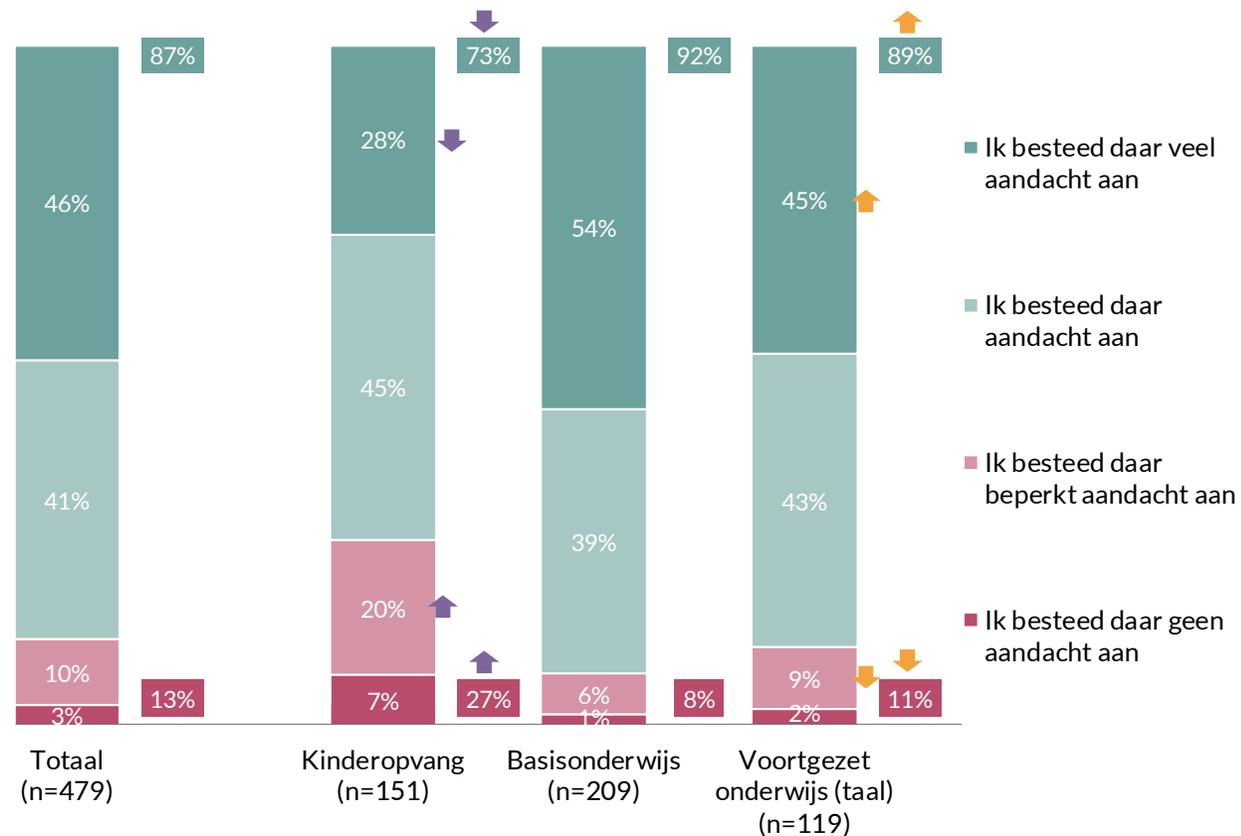
↕ ↕ Significant verschil kinderopvang t.o.v. basisonderwijs
↕ ↕ Significant verschil vo (taal) t.o.v. kinderopvang

Z01: In hoeverre vormt leesbevordering van leerlingen/kinderen onderdeel van de functieomschrijving voor uw werk?

Ongeveer 90% van de leesopvoeders geeft aan daar (veel) aandacht te besteden.

Mate van aandacht leesbevordering

▪ Ook hier lijken pedagogisch medewerkers binnen de BSO wat minder aandacht aan leesbevordering te besteden in vergelijking met de andere medewerkers in de kinderopvang. Resultaten zijn indicatief, gezien de lage n-getallen binnen de verschillende doelgroepen.

↓ ↑ Significant verschil kinderopvang t.o.v. basisonderwijs
 ↓ ↑ Significant verschil vo (taal) t.o.v. kinderopvang

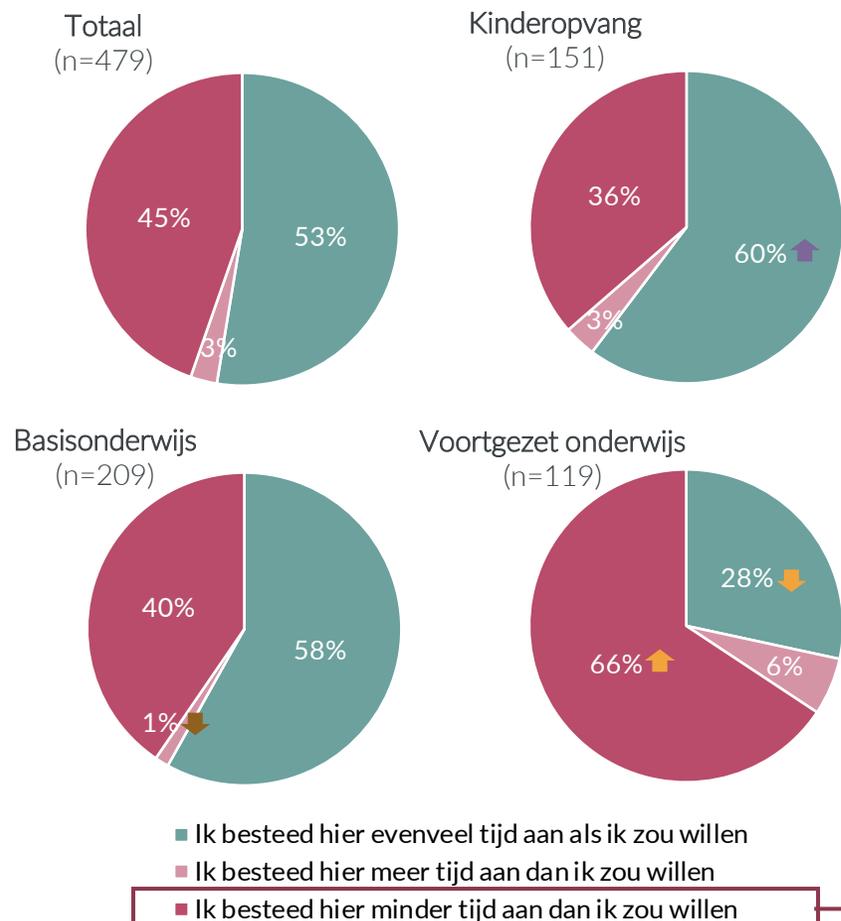
% Besteed daar (veel) aandacht aan Basis: alle respondenten
 % Besteed daar beperkt/geen aandacht aan © GfK 21

Z02: In hoeverre bent u bezig met leesbevordering van kinderen/leerlingen?

Een groot deel van de leesopvoeders besteedt minder tijd aan leesbevordering dan gewenst. Redenen hiervoor zijn bovenal: te weinig tijd in de klas en een hoge werkdruk in het programma.

Tijdbesteding aan leesbevordering

Redenen minder tijd besteden aan leesbevordering dan gewenst

Reden	Totaal (n=217)	Kinderopvang (n=55)	Basisonderwijs (n=85)	Voortgezet onderwijs (n=77)
Ik heb te weinig tijd in de klas/groep	72%	69%	73%	72%
Er is te hoge werkdruk in het programma	69%	60%	67%	77%
Kinderen/leerlingen hebben zelf geen interesse in lezen	19%	9%	14%	32%
Kinderen/leerlingen zijn onvoldoende leesvaardig	14%	4%	14%	21%
Onvoldoende budget beschikbaar	13%	4%	15%	14%
Onvoldoende materialen/methodes/ideeën	12%	11%	13%	10%
De klas/groep is te onrustig om te kunnen (voor)lezen	10%	27%	7%	6%
Methodes en materialen sluiten niet aan bij de belevingswereld van kinderen/leerlingen	10%	5%	8%	15%
Het wordt niet of beperkt gestimuleerd in onze organisatie	9%	7%	7%	15%
Beleid van de school sluit niet aan bij mijn ideeën	5%	2%	2%	12%
Ik heb te weinig informatie over leuke lesmethoden/lesbrieven	4%	2%	5%	3%
Ik heb te weinig informatie over leuke boeken	4%	0%	4%	6%
Anders	7%	11%	8%	2%

Z03: Besteedt u hier meer of minder tijd aan leesbevordering dan u zou willen?

Z04: Wat is de reden dat u minder tijd besteedt aan leesbevordering of het interesseren van kinderen/leerlingen voor verhalen/boeken dan u zou willen?

Z04: kan niet genoeg tijd besteden aan leesbevordering

Basis Z03: alle respondenten

Er zijn aanzienlijke verschillen tussen leesbevordering in het basisonderwijs en vo. Meedoen aan campagnes wordt vaker in het basisonderwijs gedaan dan in het vo om het leesgedrag te bevorderen.

Activiteiten leesbevordering - basisonderwijs en voortgezet onderwijs

	Basisonderwijs (n=209)		Voortgezet onderwijs (taal) (n=119)
Voorlezen	92%	↑	64%
Praten over boeken	77%		79%
Vrij lezen	73%		68%
Meedoen aan campagnes zoals de Nationale Voorleesdagen, De Kinderboekenweek etc.	62%	↑	31%
Ouders/verzorgers betrekken en stimuleren om meer thuis te lezen	52%	↑	16%
Boekentips geven	50%	↓	76%
Leerlingen thuis boeken laten lezen	46%	↓	70%
Zelf in hun bijzijn een boek lezen	46%		49%
Samen naar de (school)bibliotheek gaan	46%	↑	33%
Boeken aan hen uitlenen	35%	↓	59%
Materialen voor leesbevordering gebruiken van uitgeverijen	22%		19%
Schrijversbezoek organiseren	20%	↓	38%
Naar de boekwinkel in het dorp of de stad gaan	9%		6%
Leerlingen helpen bij hun keuze voor titels voor de leeslijst	Niet voorgelegd		73%
Geen van deze	1%		1%
Anders	5%	↑	1%

- Respondenten werkzaam in basisonderwijs/vo die leidinggeven, geven vaker aan ouders/verzorgers te betrekken en stimuleren om meer thuis (voor) te lezen dan respondenten werkzaam in basisonderwijs/vo die lesgeven of ondersteuning bieden.
- Respondenten die ondersteuning bieden, gaan vaker naar de boekenwinkel in het dorp of stad dan respondenten die lesgeven.

↓ ↑ Significant verschil basisonderwijs t.o.v. vo (taal)

Z05A: Welk van onderstaande activiteiten doet u om het leesgedrag van uw leerlingen te bevorderen?

Voorlezen wordt veruit het meest gedaan om het leesgedrag van kinderen in de kinderopvang te bevorderen. Iets meer dan de helft doet ook mee aan campagnes.

Activiteiten leesbevordering - kinderopvang

• Binnen de kinderopvang wordt er op het kinderdagverblijf meer aan leesbevordering gedaan dan bij de BSO. Zo wordt er bijvoorbeeld vaker voorgelezen (92% versus 69%), na het voorlezen een activiteit gedaan rondom het verhaal (56% versus 26%) en wordt er vaker meegedaan aan campagnes (57% versus 31%).

	Kinderopvang (n=151)
Voorlezen	84%
Vrij laten lezen/kijken/voelen/doorbladeren	66%
Tijdens het voorlezen vragen stellen of uitleggen over het verhaal (interactief)	62%
Na het voorlezen praten over het verhaal	56%
Na het voorlezen een activiteit doen rondom het verhaal (knutselen, zingen)	52%
Meedoen aan campagnes zoals de Nationale Voorleesdagen of De Kinderboekenweek.	52%
Ouders/verzorgers betrekken en stimuleren om meer thuis (voor) te lezen	36%
De kinderen laten luisteren naar een luisterboek	14%
Geen van deze	4%
Anders	1%

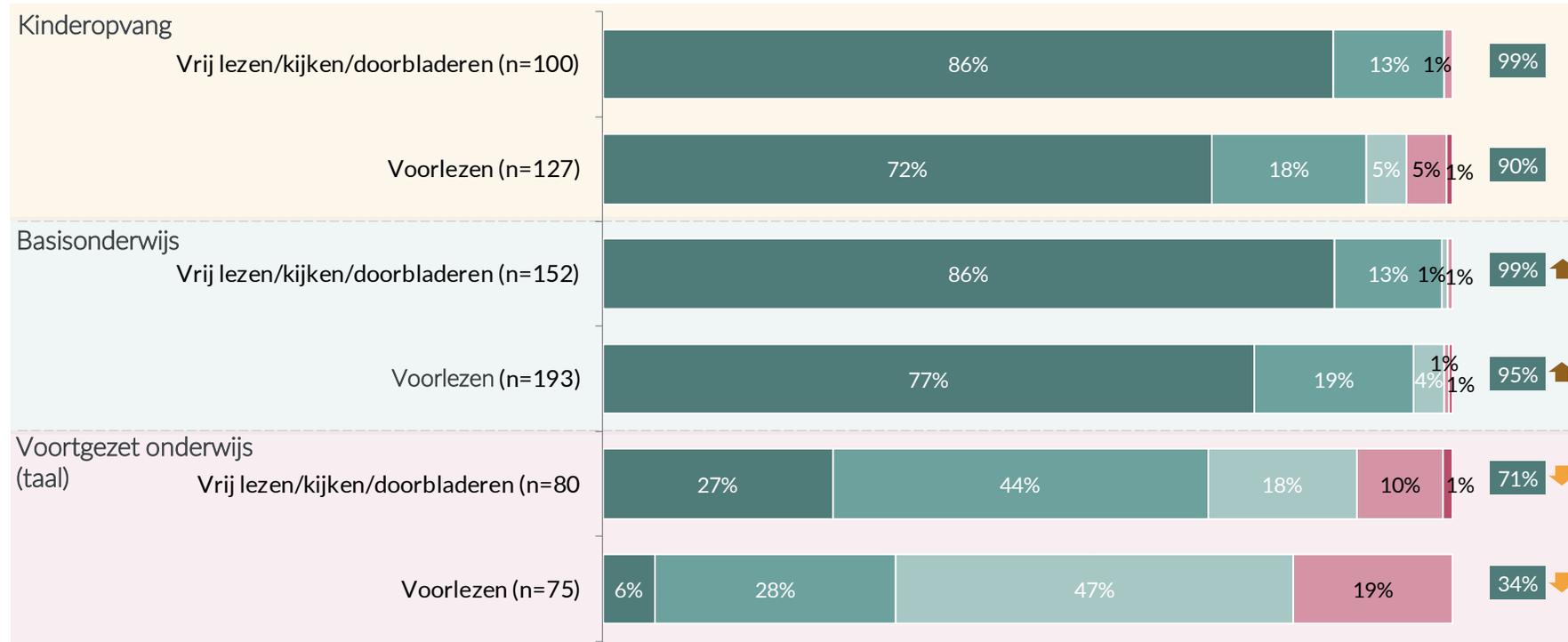
- Respondenten werkzaam in de kinderopvang die kinderen begeleiden, lezen vaker voor dan respondenten werkzaam in de kinderopvang die leidinggeven.
- Respondenten die kinderen begeleiden, betrekken en stimuleren ouders/verzorgers vaker om meer thuis (voor) te lezen dan respondenten die ondersteuning bieden.

Z05B: Welk van onderstaande activiteiten doet u om het leesgedrag van kinderen te bevorderen?

99% van de kinderopvang- en basisschoolleerkrachten die aan vrij lezen voorlezen doen, laat de klas/groep (bijna) elke dag tot minstens een keer per week vrij lezen. In het vo wordt dat minder gedaan, namelijk 71%.

Frequentie vrij lezen en voorlezen in de klas

- (Bijna) elke dag
- Minstens één keer per week
- Minstens één keer per maand
- Minder vaak
- Nooit

- ↑ ↓ Significant verschil kinderopvang t.o.v. basisonderwijs
- ↓ ↑ Significant verschil basisonderwijs t.o.v. vo (taal)
- ↓ ↑ Significant verschil vo (taal) t.o.v. kinderopvang

Z06: Hoe vaak vinden de volgende activiteiten plaats in uw klas/groep:

% (bijna) elke dag + Minstens een keer per week

Basis: doet aan vrij lezen/voorlezen

Leerlingen stimuleren om meer te lezen en geschikte boeken voor ze uitkiezen, wordt het meest gedaan onder basisonderwijs en vo docenten om het leesgedrag te bevorderen van 'moeilijke lezers'.

Activiteiten leesbevordering voor leerlingen die moeite hebben met lezen

	Basisonderwijs (n=209)		Voortgezet onderwijs (taal) (n=119)
Ik lees ze voor	73%	↑	36%
Ik adviseer hun ouders om thuis aandacht te besteden aan lezen	70%	↑	30%
Ik stimuleer ze om meer te lezen	62%		68%
Ik zoek geschikte boeken en lesmaterialen voor hen uit	61%		66%
Ik geef ze extra aandacht	58%	↑	47%
Ik geef ze extra leesopdrachten/leesmateriaal mee	27%		13%
Ik verwijz ze door naar een specialist zoals bij een remedial teacher	22%	↑	12%
Ik raad een ondersteuningsprogramma aan zoals bijv. de VoorleesExpress	22%		15%
Ik doe daar niets voor/ dit is niet mijn verantwoordelijkheid	2%	↓	7%
Anders	5%		3%

- In het basisonderwijs is ook voorlezen en ouders adviseren om thuis aandacht te besteden aan lezen ook van belang.
- Respondenten werkzaam in basisonderwijs/vo die leidinggeven, geven vaker extra leesopdrachten/leesmateriaal mee dan respondenten die lesgeven of ondersteuning bieden. Ook raden zij vaker een ondersteuningsprogramma aan zoals de VoorleesExpress dan respondenten die ondersteuning bieden.
- Respondenten die lesgeven, zoeken vaker geschikte boeken en lesmaterialen voor leerlingen uit dan respondenten die ondersteuning bieden.

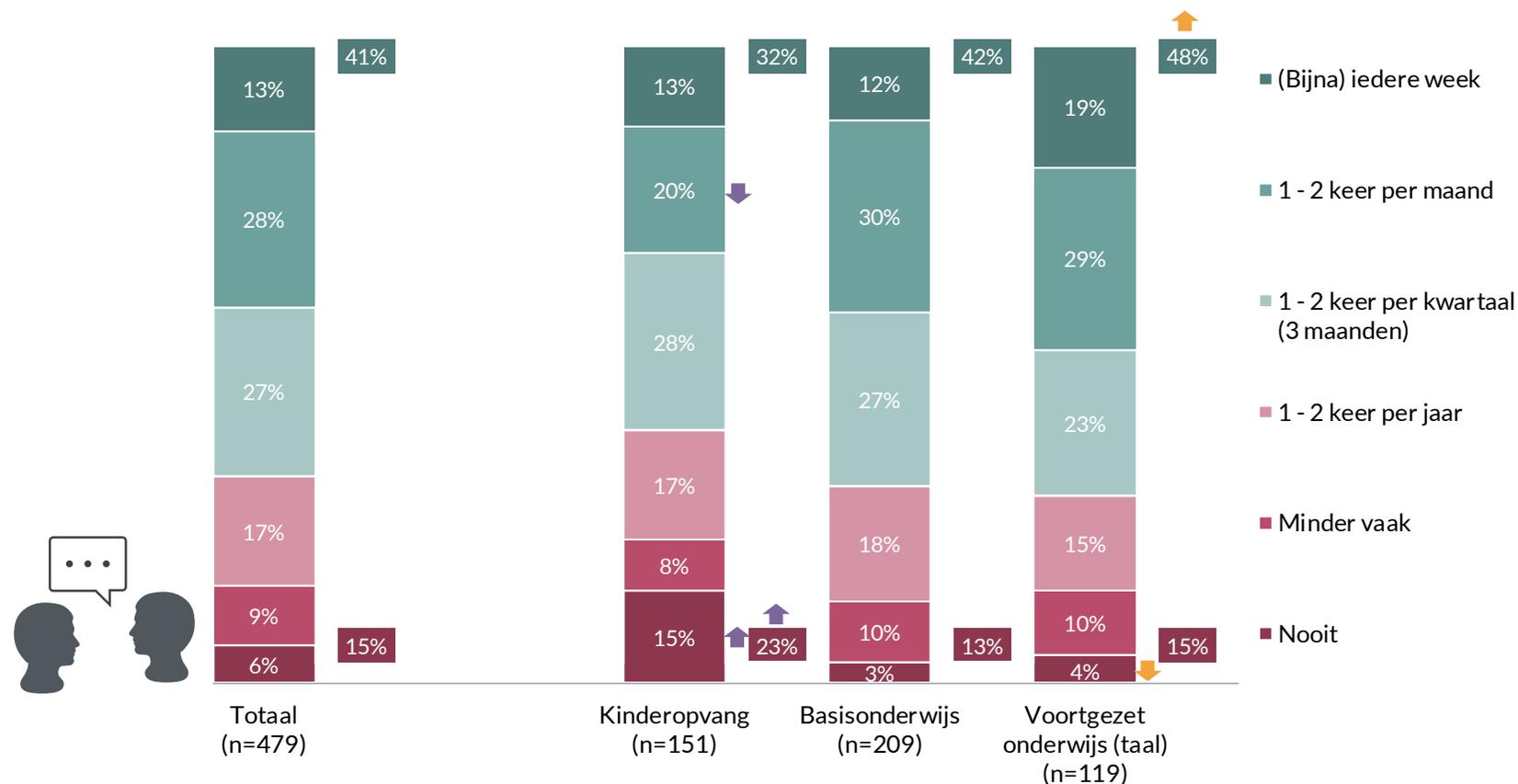
Significant verschil basisonderwijs t.o.v. vo (taal)

Z07: Welk van onderstaande activiteiten doet u om het leesgedrag van kinderen / leerlingen die moeite hebben met lezen te bevorderen?

1 op de 5 vo taaldocenten heeft (bijna) iedere week overleg met collega's over boeken voor leerlingen. Pedagogisch medewerkers uit de kinderopvang hebben minder vaak overleg.

Frequentie gesprek / overleg met collega's over boeken

Respondenten die lesgeven/kinderen begeleiden, geven vaker aan dat zij 1-2 keer per kwartaal met collega's spreken of overleggen over boeken voor kinderen/leerlingen, dan respondenten die leidinggeven en/of ondersteuning bieden.

Significant verschil kinderopvang t.o.v. basisonderwijs
 Significant verschil basisonderwijs t.o.v. vo (taal)
 Significant verschil vo (taal) t.o.v. kinderopvang

(Bijna) iedere week + 1-2 keer per maand
 Minder vaak + nooit

Z20A: Hoe vaak spreekt en overlegt u met collega's over boeken voor kinderen/leerlingen?

Basis: alle respondenten

Houding ten aanzien van lezen en leesbevordering

Leerkrachten po en vo taaldocenten vinden het belangrijk dat leerlingen zelf plezier in lezen hebben. Daarbij worden er minder leesopdrachten opgegeven om het lezen te stimuleren.

Leesbevorderingsbeleid

75% van de leesopvoeders kan zich vinden in het leesbevorderingsbeleid van hun organisatie; maar dit geldt minder sterk voor vo taaldocenten (**55%**).

Zij geven vaker aan extra middelen voor leesbevordering te kunnen gebruiken; ook ervaren zij vaker problemen bij het stimuleren van lezen bij kinderen dan basisschoolleerkrachten.

Leesmaterialen

Een ruime meerderheid van de basisschool en vo taaldocenten is tevreden met de huidige (les)methoden en materialen voor taal.

Men is tevreden omdat de methoden en materialen goed werken en de inhoud voldoende structuur biedt. Als men minder tevreden is, is dit veelal vanwege gebrek aan actualiteit en onvoldoende aansluiting bij de leefwereld van de leerlingen.

Leesmotivaties

Bij de kinderopvang wordt lezen vooral gestimuleerd door aan kinderen voor te lezen of ze zelf een boekje te laten pakken.

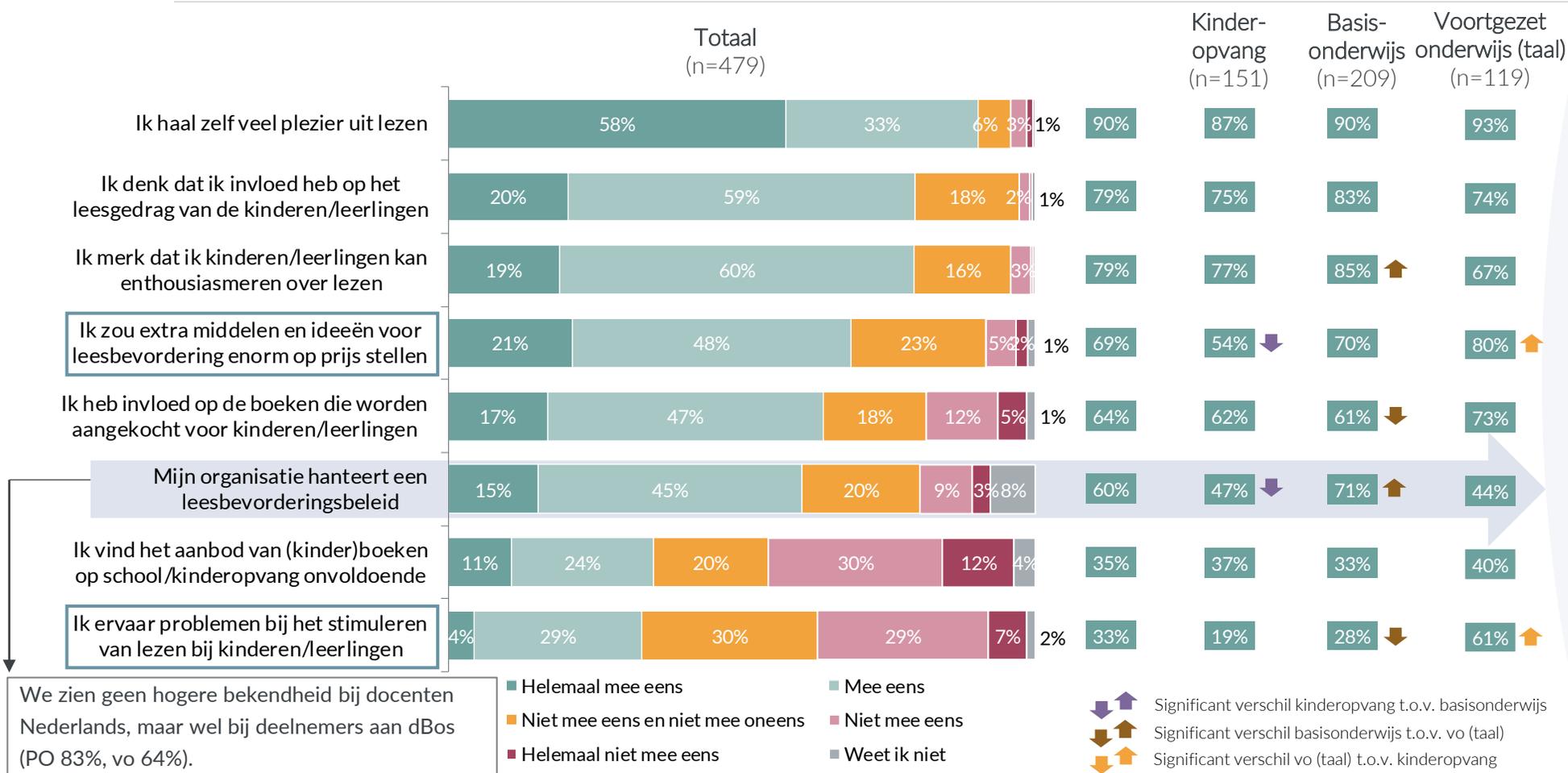
Leerkrachten po en vo docenten vinden het meest belangrijk dat leerlingen zelf plezier uit het lezen kunnen halen.

Controle-instrumenten zoals leesopdrachten, de leeslijst en cijfers geven worden minder gebruikt om het lezen te stimuleren.

Van alle groepen kunnen de vo taaldocenten zich het minst vinden in het leesbevorderingsbeleid van hun organisatie. Zij geven ook vaker aan extra middelen voor leesbevordering te waarderen.

Stellingen

We zien geen hogere bekendheid bij docenten Nederlands, maar wel bij deelnemers aan dBos (PO 83%, vo 64%).

- Helemaal mee eens
- Mee eens
- Niet mee eens en niet mee oneens
- Niet mee eens
- Helemaal niet mee eens
- Weet ik niet

- ↕ Significant verschil kinderopvang t.o.v. basisonderwijs
- ↕ Significant verschil basisonderwijs t.o.v. vo (taal)
- ↕ Significant verschil vo (taal) t.o.v. kinderopvang
- % (Helemaal) Mee eens

Ik kan mij vinden in het leesbevorderingsbeleid van mijn organisatie

Basis Z21_1: alle respondenten
Z21_2: organisatie hanteert leesbevorderingsbeleid

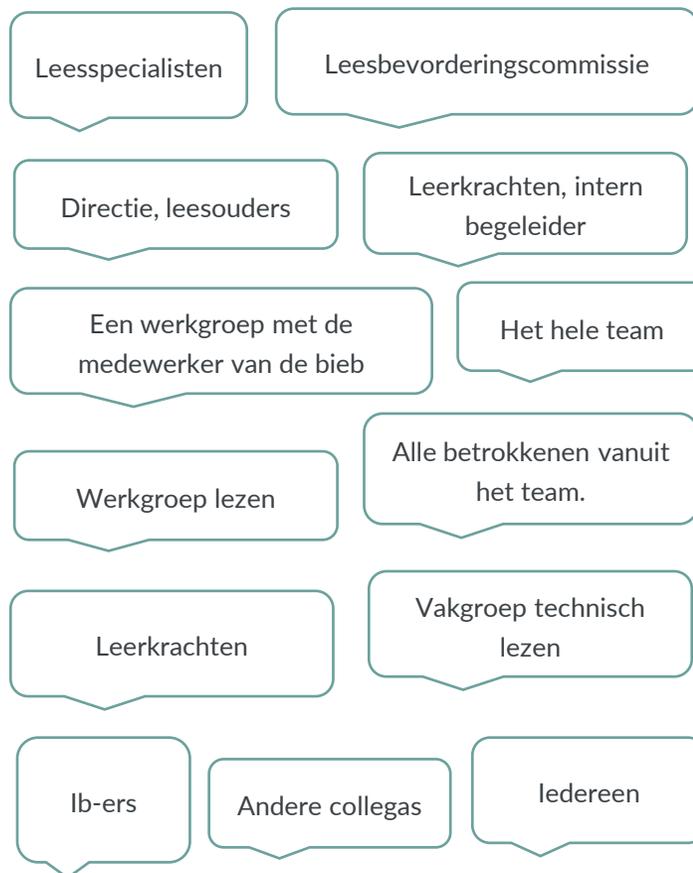
De verantwoordelijken voor het leesbevorderingsbeleid zijn doorgaans de directie, team van docenten en/of een samengestelde werkgroep.

Kinderopvang

Basisonderwijs

Voortgezet onderwijs (taal)

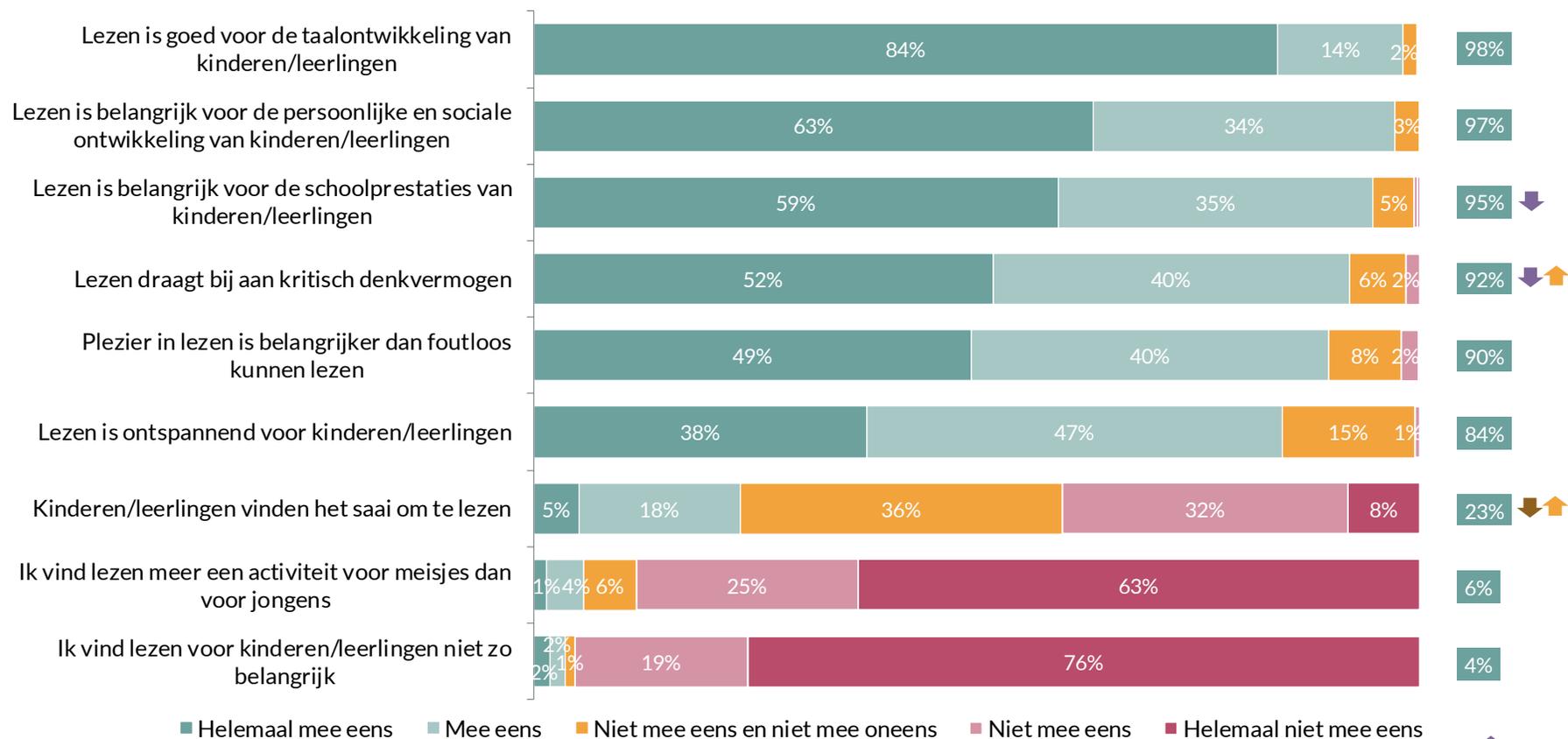
Basis: organisatie hanteert een leesbevorderingsbeleid
 kinderopvang, n=110
 basisonderwijs, n=182
 voortgezet onderwijs, n=81

Z22: Bij wie (welke functie) binnen de organisatie, ligt de verantwoordelijkheid voor de uitvoering van het leesbevorderingsbeleid? Wie zijn hierbij betrokken?

Er is een grote consensus over het belang van lezen voor de ontwikkeling van leerlingen/kinderen.

Waarden van lezen - Totaal

- Respondenten die lesgeven/kinderen begeleiden, zijn het vaker eens met de stelling dat lezen goed is voor de taalontwikkeling van kinderen/leerlingen, dan respondenten die leidinggeven en/of ondersteuning bieden.
- Respondenten die leidinggeven, zijn het vaker eens met de stelling dat lezen voor kinderen/leerlingen niet zo belangrijk is en dat lezen meer een activiteit voor meisjes is, dan respondenten die lesgeven en/of ondersteuning bieden.

Significant verschil kinderopvang t.o.v. basisonderwijs
 Significant verschil basisonderwijs t.o.v. vo (taal)
 Significant verschil vo (taal) t.o.v. kinderopvang

Basis: alle respondenten, n=479

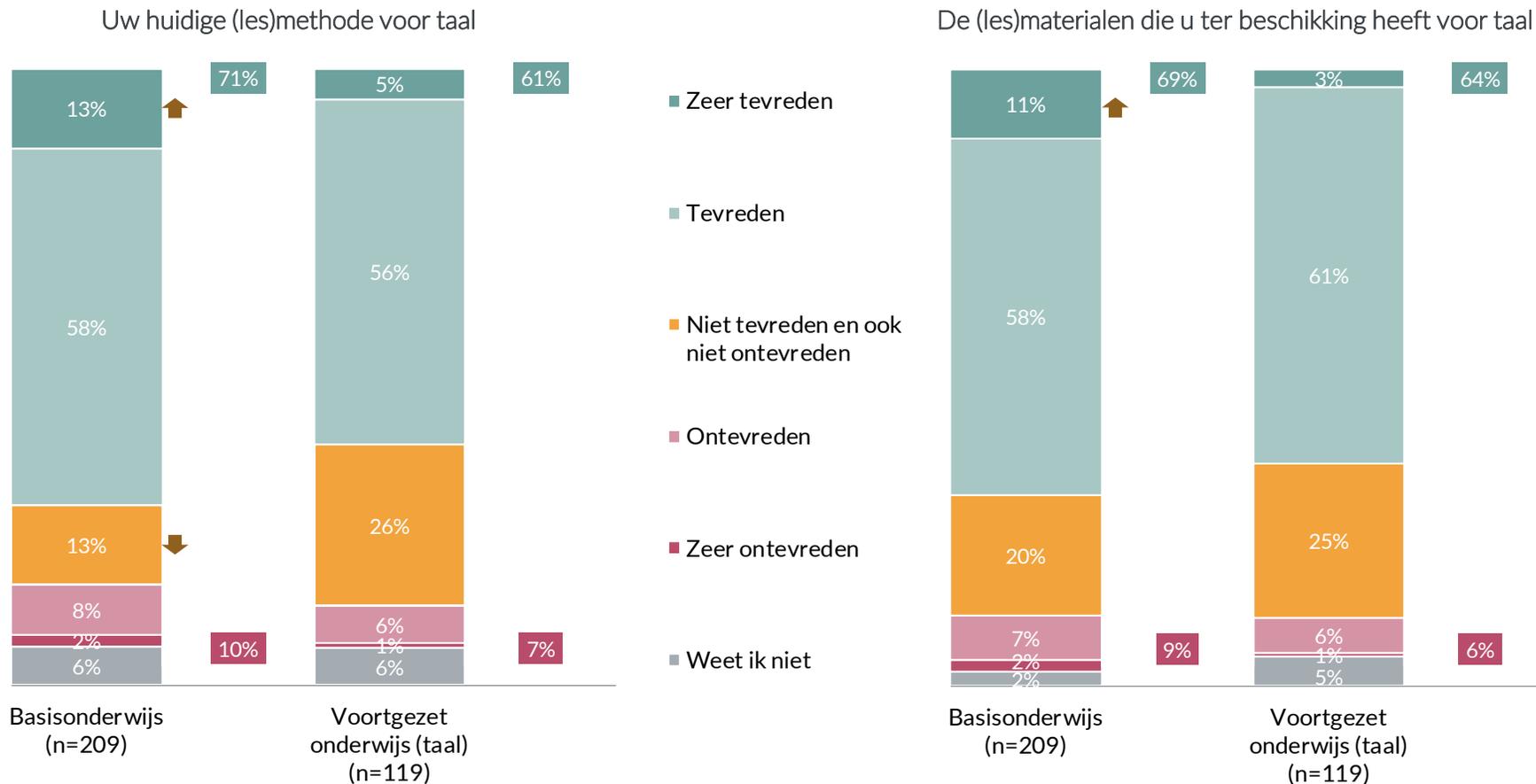
Z09: In hoeverre bent u het eens of oneens met de volgende stellingen:

% (Helemaal) Mee eens

In het algemeen zijn de basisonderwijs en vo docenten tevreden met de huidige methode en materialen die zij gebruiken voor taal. Basisonderwijzers zijn vaker zeer tevreden erover dan vo docenten.

Tevredenheid (les) methode en materialen - basisonderwijs en voortgezet onderwijs

Respondenten werkzaam in basisonderwijs/vo die leidinggeven zijn vaker tevreden over de huidige (les)methode voor taal, dan respondenten werkzaam in basisonderwijs/vo die lesgeven en/of ondersteuning bieden. Ook zijn zij vaker tevreden over de (les)materialen voor taal dan respondenten werkzaam in basisonderwijs/vo die ondersteuning bieden.

Significant verschil basisonderwijs t.o.v. vo (taal)

Z10: Hoe tevreden bent u over:

Positief zijn docenten over het gemak om met lesmethodes te werken. Ontevredenheid is te wijten aan verouderde methodes en een beperkte aansluiting bij de behoefte van leerlingen.

Basisonderwijs

Het werkt, we gaan alle delen langs en kinderen maken de hele leerlijn bewust en gepland mee.

Goed te gebruiken, kinderen vinden het leuk.

Veelzijdig, voor elk wat wils, prikkelend.

Het helpt om goede lessen te geven.

Heeft voldoende om op verschillende niveaus te gebruiken.

Leesplezier komt erin aan bod. Er wordt ook aan spelling gedacht.

Weinig uitdaging, erg op regels gefocust, erg vreemde teksten.

Er worden lessen aangeboden, die niet aansluiten op het moment dat we een bepaald lesdoel behandelen. Je krijgt dan een soort hapsnap lessen. Het is geen doen om dit zelf uit te gaan zoeken.

De methode is verouderd. Bepaalde leerdoelen komen slecht 1x per jaar aan bod. Meer herhaling zou beter zijn.

Voor bijzonder onderwijs is het soms te pittig!

Te weinig aansluiting bij het niveau van onze SBO kinderen. Na 2 korte lessen moeten bv de woordenschatwoorden al gekend worden. Dat is te snel, **meer oefening nodig.**

Beschikbaar materiaal is beperkt vanwege gelimiteerde financiën.

Voortgezet onderwijs (taal)

De ene methode biedt veel structuur en de andere is aantrekkelijk vormgegeven en uitdagend van inhoud.

De methode besteedt ruim aandacht aan poëzie, fictie, begrijpend lezen en woordenschat.

Lezen staat nu op de kaart bij ons, dankzij de projecten. Het kan natuurlijk altijd beter.

Voldoende variatie in kwaliteit, thema, lengte en soort.

"Kern" is een uitdagende methode.

Ik vind het niveau goed en de hoeveelheid materiaal prettig.

Het is jammer dat geen actuele materialen ter beschikking staan, bijvoorbeeld een databank met actuele teksten op niveau.

Ik zou graag meer budget hebben voor extra materialen en/of vrijer zijn in de besteding van het budget.

Bovenbouw havo -vwo lesmateriaal sluit niet altijd aan bij de belevingswereld van die doelgroep.

Sluit niet altijd aan bij wat leerlingen nodig hebben.

Het gaat in dit onderzoek vooral over lezen en leesmotivatie. Dat onderdeel ontbreekt m.i. in de methode (Kern)

Ik zou meer ter beschikking willen hebben.

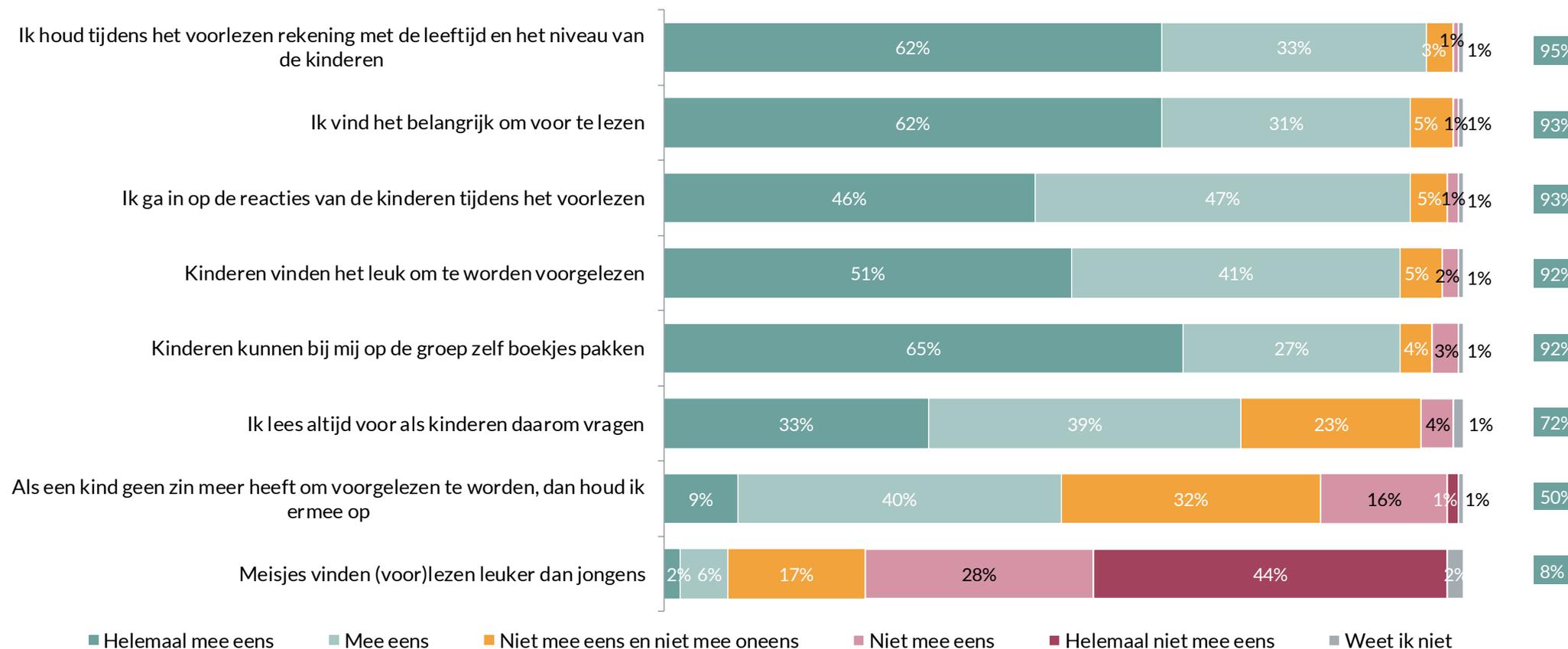
Z11: Kunt u toelichten waarom u tevreden / ontevreden bent over de lesmaterialen die u ter beschikking heeft?

Basis: tevreden over beschikbaar lesmateriaal basisonderwijs, n=204
voortgezet onderwijs, n=113

In de kinderopvang wordt er veel gedaan om het lezen onder kinderen te stimuleren door aan kinderen voor te lezen of ze zelf een boekje te laten pakken.

Stimulans leesmotivatie - kinderopvang

Z13B: In hoeverre bent u het eens of oneens met de volgende stellingen:

% (Helemaal) Mee eens

Basis: werkzaam in kinderopvang, n=151

Leesopvoeders vinden het belangrijk om leerlingen zelf plezier in lezen te laten hebben; controles zoals een leesopdracht opgeven of een cijfer geven worden minder vaak gebruikt.

Stimulans leesmotivatie – basisonderwijs versus voortgezet onderwijs

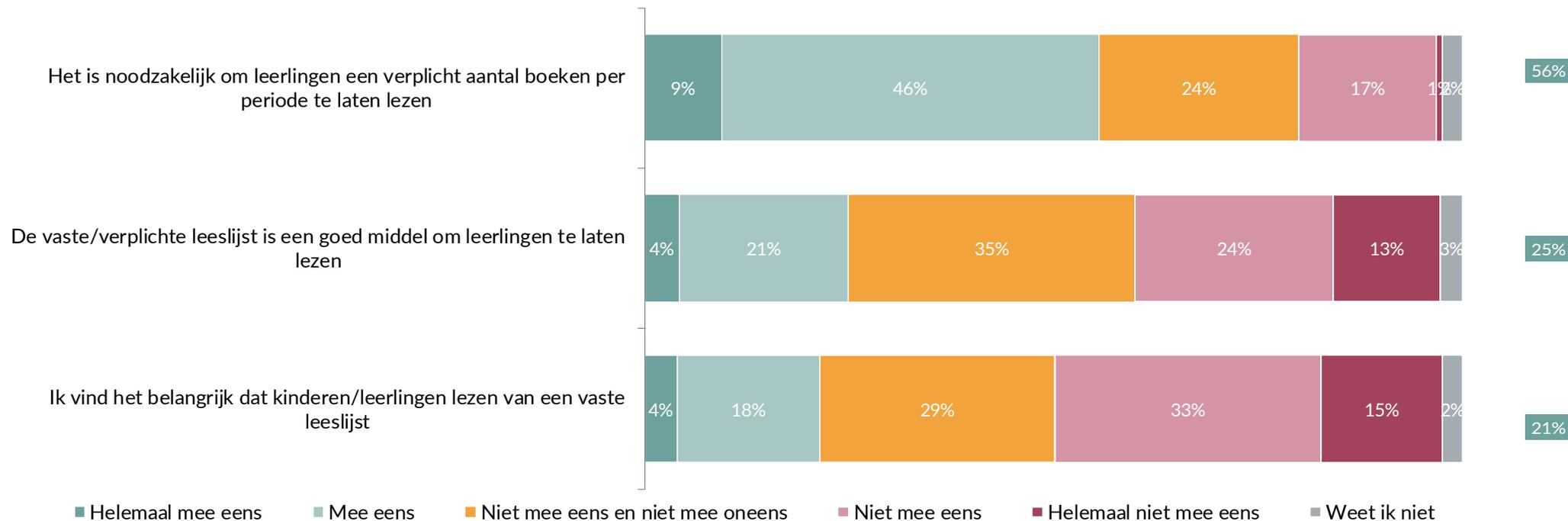
Stelling	BO	VO
Ik vind het belangrijk dat mijn leerlingen plezier hebben in lezen 	(helemaal) eens 97% (helemaal) oneens 0%	(helemaal) eens 94% (helemaal) oneens 0%
Ik doe mijn best leerlingen te motiveren meer te lezen 	(helemaal) eens 91% (helemaal) oneens 2%	(helemaal) eens 93% (helemaal) oneens 1%
Ik laat zien dat lezen leuk is door op een enthousiaste en speelse manier aandacht te besteden aan lezen 	(helemaal) eens 90% (helemaal) oneens 2%	(helemaal) eens 81% (helemaal) oneens 3%
Ik motiveer de ouders van mijn leerlingen om ook thuis te lezen 	(helemaal) eens 80% (helemaal) oneens 7%	(helemaal) eens 38% (helemaal) oneens 36%
Ik introduceer regelmatig nieuwe nieuw boeken om nieuwsgierigheid op te wekken zodat leerlingen zelf het boek verder gaan lezen 	(helemaal) eens 73% (helemaal) oneens 7%	(helemaal) eens 78% (helemaal) oneens 7%
Kinderen/leerlingen moeten zelf kunnen bepalen welke boeken ze lezen voor school 	(helemaal) eens 67% (helemaal) oneens 7%	(helemaal) eens 55% (helemaal) oneens 16%
Het is belangrijk om leerlingen leesopdrachten te geven om te kunnen controleren of ze daadwerkelijk het boek hebben gelezen 	(helemaal) eens 43% (helemaal) oneens 23%	(helemaal) eens 42% (helemaal) oneens 25%
Ik becijfer leerlingen op hun leesopdracht zodat zij gemotiveerd zijn om serieus/aandachtig een boek te lezen 	(helemaal) eens 16% (helemaal) oneens 56%	(helemaal) eens 36% (helemaal) oneens 26%
Het is onbegonnen werk om leerlingen enthousiast te maken voor lezen! 	(helemaal) eens 6% (helemaal) oneens 84%	(helemaal) eens 9% (helemaal) oneens 73%

Z13A: In hoeverre bent u het eens of oneens met de volgende stellingen:

De vaste leeslijst krijgt maar beperkt bijval; 48% van de taaldocenten in het VO vindt het niet belangrijk.

Stimulans leesmotivatie - Voortgezet onderwijs (2)

Z13A: In hoeverre bent u het eens of oneens met de volgende stellingen:

28-Dec-21 ■ Rapportage meting 58: leesopvoeding professionals

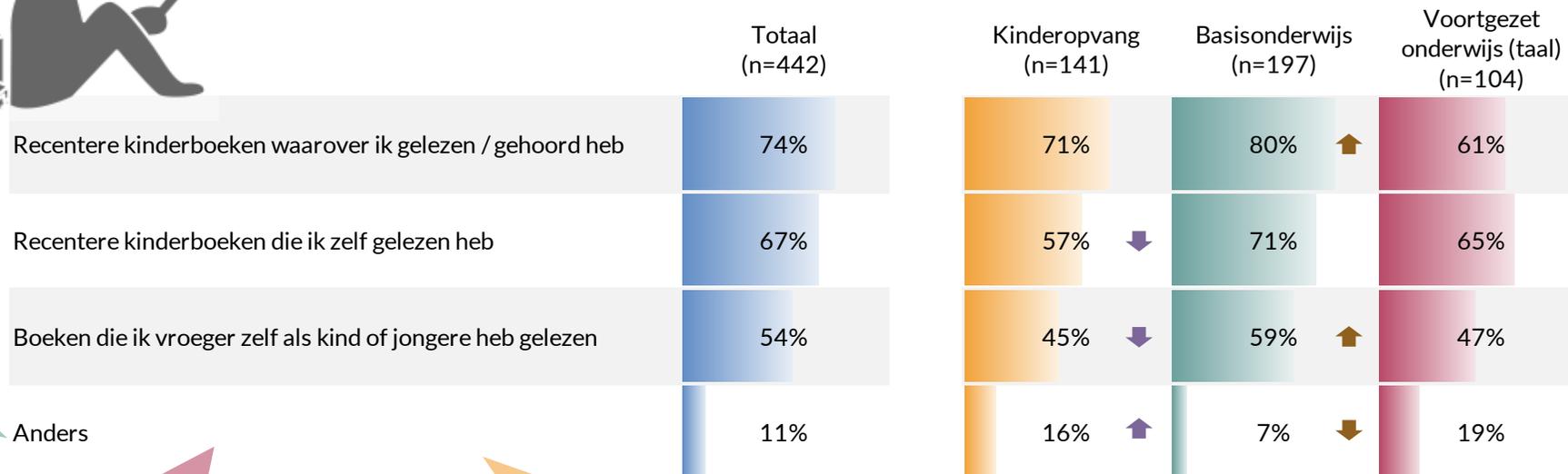
% (Helemaal) Mee eens

Basis: werkzaam in voortgezet onderwijs, n=119

Recentere kinderboeken waar leesopvoeders zelf over hebben gelezen/gehoord hebben, worden het meest voorgelezen of aangeraden aan leerlingen.

Kennis van boeken

"Prentenboek, gedichtenbundel, informatieve boeken"

"Recente boeken, op advies van specialist in boekhandel"

"wereldliteratuur en relevante literatuur van de lijst"

"Delen uit young adult boeken"

"Boeken die op ons kdv aanwezig zijn of die ik van huis meeneem en die ik mijn eigen kinderen voorgelezen heb."

"wat aanwezig is op de BSO"

 Significant verschil kinderopvang t.o.v. basisonderwijs
 Significant verschil basisonderwijs t.o.v. vo (taal)

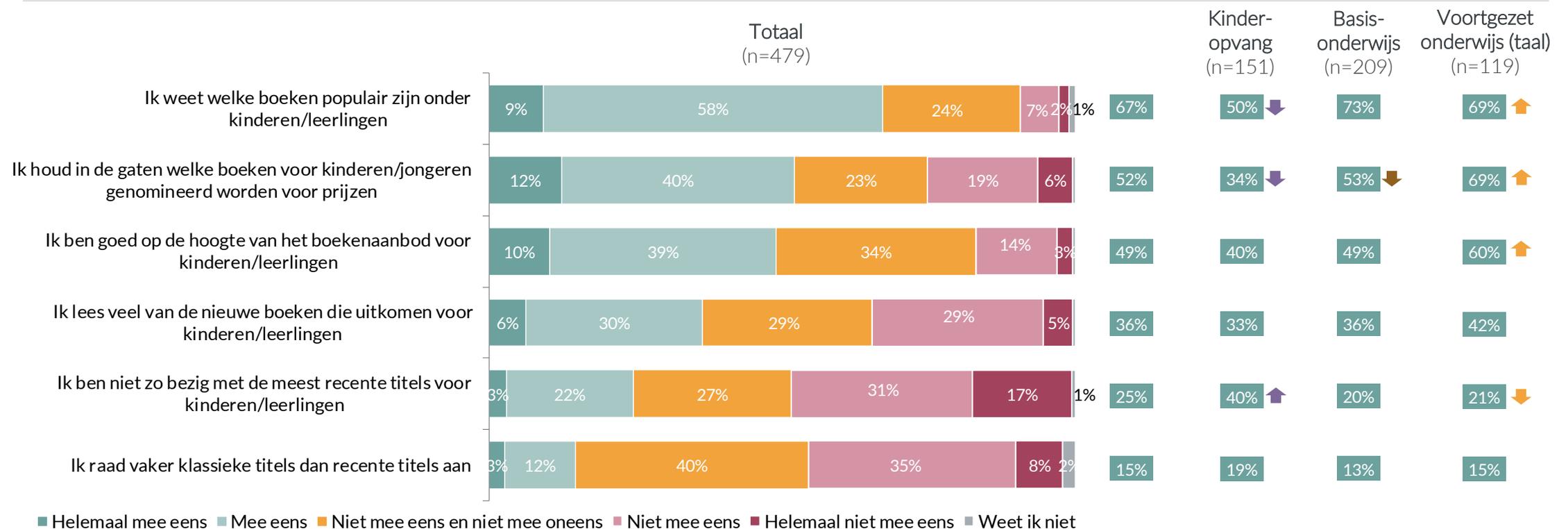
Basis: doet aan voorlezen, een activiteit voor/tijdens het voorlezen of geeft boekentips

Z14: Welke boeken leest u voor of raadt u aan kinderen/leerlingen aan?

Basisschoolleerkrachten en vo docenten weten vaker welke boeken populair zijn onder leerlingen. Vo taaldocenten zijn vaker op de hoogte van het boekenaanbod en welke boeken genomineerd worden.

Kennis van nieuwe boeken

We zien geen grote verschillen tussen de BSO leesopvoeders en die binnen het kinderdagverblijf.

↓ ↑ Significant verschil kinderopvang t.o.v. basisonderwijs
↓ ↑ Significant verschil basisonderwijs t.o.v. vo (taal)
↓ ↑ Significant verschil vo (taal) t.o.v. kinderopvang

Basis: alle respondenten

Z15: In hoeverre bent u het eens of oneens met de volgende stellingen:

% (Helemaal) Mee eens

Inspiratiebronnen voor boeken

Leesopvoeders zeggen dat zelf enthousiast voorlezen/vertellen over boeken het beste hulpmiddel is om leerlingen/kinderen enthousiast te maken over lezen.

Inspiratiebronnen voor boeken

Huidige boeken worden meestal aangekocht door de school zelf. Inspiratie voor boeken wordt door basisschoolleerkrachten en vo docenten vaker opgedaan dan medewerkers kinderopvang via:

- Genomineerde/winnende titels
- Nieuwsbrief / website van uitgeverijen

Ook via influencers wordt er inspiratie voor boeken opgedaan.

Campagnes & uitgeverijen

De Kinderboekenweek is de bekendste campagne onder alle leesopvoeders, **99%** is er bekend mee, gevolgd door de Nationale Voorleesdagen (**95%**).

Basisschoolleerkrachten en vo docenten hebben grote interesse in initiatieven van uitgeverijen, bijv. voor thema- en docentenpakketen, maar minder voor sociale media groepen.

Eigen enthousiasme als beste hulpmiddel

Leesopvoeders zijn het met elkaar eens dat zelf enthousiasme uitstralen in leesactiviteiten het beste hulpmiddel is om leerlingen/kinderen enthousiast te maken over lezen.

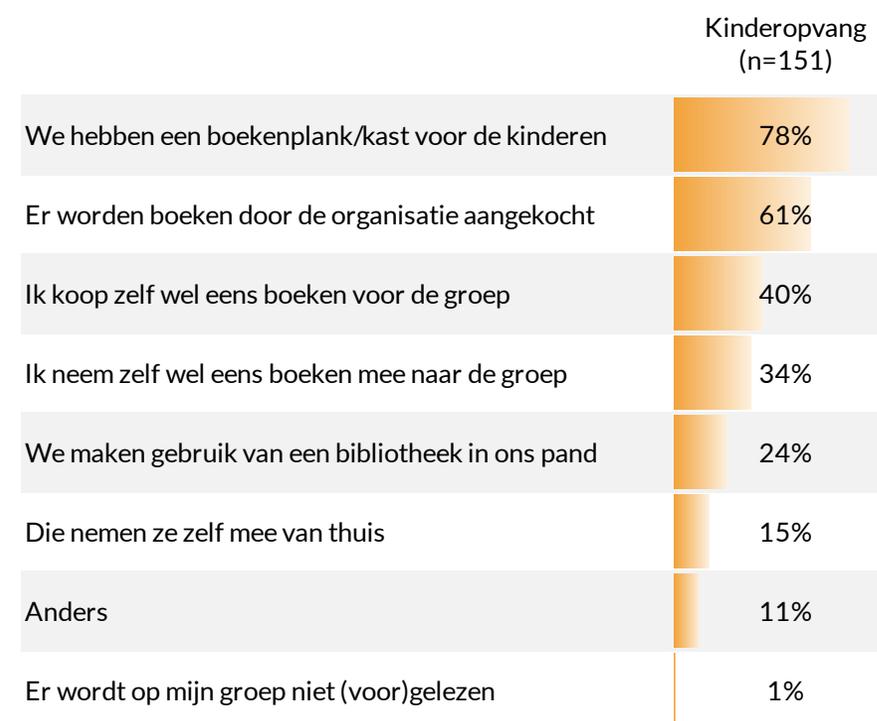
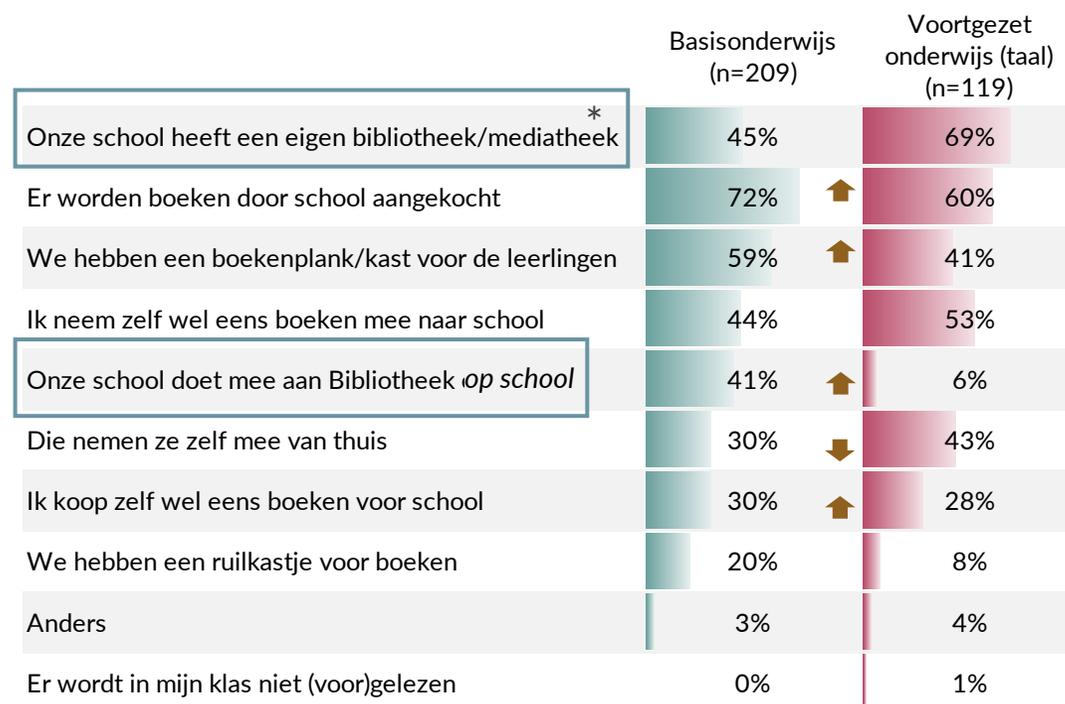
Suggesties hiervoor zijn o.a.:

- **Enthousiast voorlezen**
- **Enthousiast praten over boeken**
- **Enthousiast zijn over mooie boeken**

Leesmaterialen/boeken worden meestal door de school aangekocht. Ongeveer de helft van de leesopvoeders in het basisonderwijs en vo neemt zelf boeken mee naar school.

Bron van leesmateriaal / boeken

Z19a: Hoe komen uw leerlingen aan leesmateriaal / boeken?
Z19b: Hoe komen de kinderen in uw groep aan leesmateriaal / boeken?

* Ontdubbeld met Bibliotheek *op school*

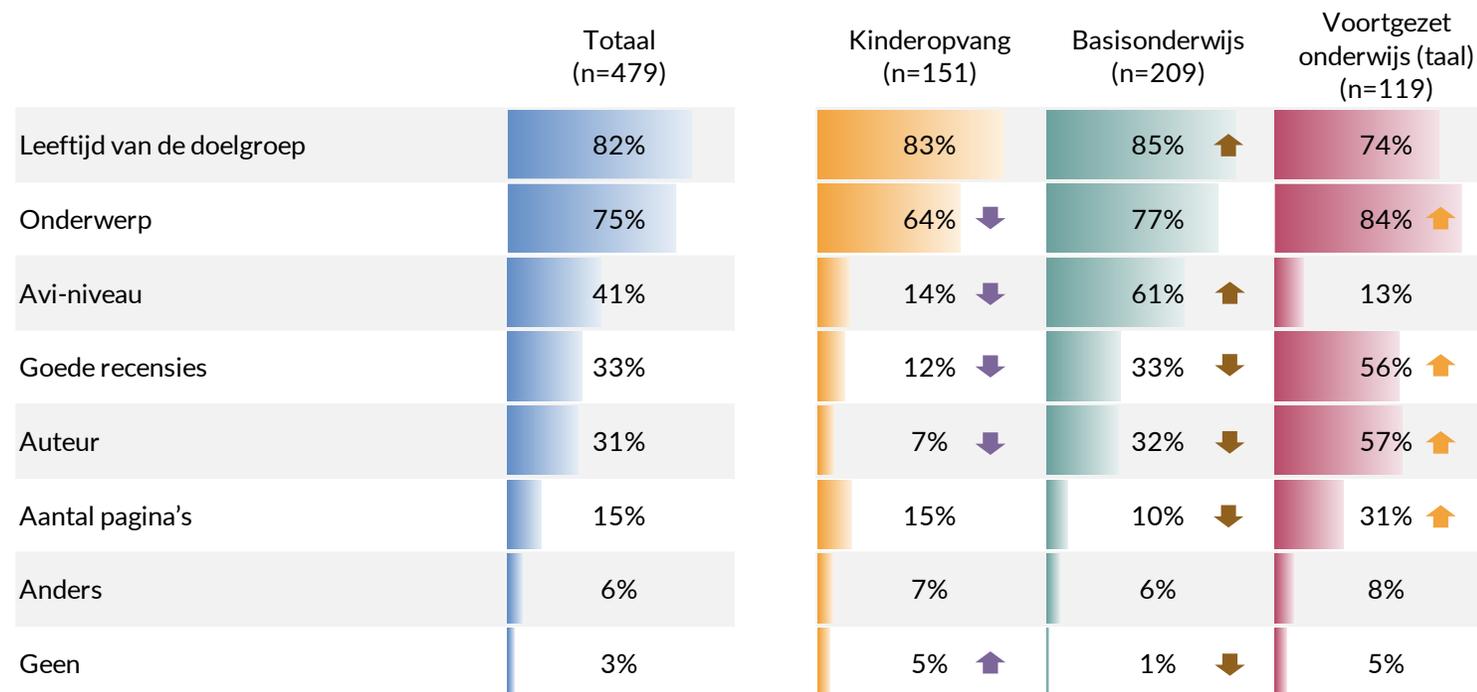
Significant verschil kinderopvang t.o.v. basisonderwijs
 Significant verschil basisonderwijs t.o.v. vo (taal)
 Significant verschil vo (taal) t.o.v. kinderopvang

Basis Z19a: werkzaam in po/vo
Z19b: werkzaam in kinderopvang

Bij het uitzoeken van boeken voor leerlingen selecteren leesvoeders vaak o.b.v. leeftijd en onderwerp. Vo taaldocenten selecteren daarnaast vaker o.b.v. recensies, auteur en aantal bladzijden.

Criteria boekeselectie

Significant verschil kinderopvang t.o.v. basisonderwijs
 Significant verschil basisonderwijs t.o.v. vo (taal)
 Significant verschil vo (taal) t.o.v. kinderopvang

Z20B: Op basis van welke criteria zoekt u boeken uit voor leerlingen/kinderen?

Inspiratie voor boeken wordt het meest gevonden bij leerlingen zelf. Ook de fysieke boekwinkel en gesprekken met collega's spelen een belangrijke rol.

Inspiratiebronnen voor boeken

	Totaal (n=479)	Kinder- opvang (n=151)	Basis- onderwijs (n=209)	Voortgezet onderwijs (n=119)		Totaal (n=479)	Kinder- opvang (n=151)	Basis- onderwijs (n=209)	Voortgezet onderwijs (n=119)	
Bij kinderen/leerlingen zelf	58%	38% ↓	67% ↑	55% ↑		Een poster of advertentie op straat	11%	8%	14%	8%
In de fysieke boekwinkel	54%	48%	58%	50%		Via de Leesconsulent	11%	8%	14% ↑	6%
Collega's vertellen hierover	53%	42% ↓	55%	60% ↑		Op Instagram	11%	7%	11%	16% ↑
In de bibliotheek	51%	42% ↓	58% ↑	40%		Op een leesplatform	11%	3%	8% ↓	29% ↑
Via genomineerde/winnende titels	44%	28% ↓	46%	56% ↑		Via Blackbirds, lijsters, bulkboeken	11%	1%	4% ↓	40% ↑
Vriend, familie vertelde erover	30%	25%	33%	28%		Via boekenvlogs/blogs	9%	5%	7% ↓	23% ↑
In een online boekwinkel	27%	23%	28%	27%		Via een docentenplatform	6%	1% ↓	7%	11% ↑
In de krant	26%	9% ↓	22% ↓	58% ↑		In een podcast	6%	3%	5% ↓	13% ↑
In een tijdschrift	25%	19%	23% ↓	34% ↑		Via de kinderboekenambassadeur	5%	3%	6%	4%
Op Facebook	21%	19%	23%	16%		Op Youtube	4%	5%	3%	7%
Via auteurs	21%	9% ↓	20% ↓	35% ↑		Op de radio	4%	2%	3% ↓	8% ↑
Via een nieuwsbrief van uitgeverij	20%	9% ↓	22%	23% ↑		Op TikTok	1%	2%	0% ↓	4%
Via een website van uitgeverij	18%	7% ↓	20%	26% ↑		Anders	4%	8% ↑	3%	5%
Via themalijsten	16%	5% ↓	12% ↓	42% ↑		Ik doe geen inspiratie op	4%	11% ↑	1%	4%
In een televisie-programma	16%	11%	13% ↓	31% ↑						

Significant verschil kinderopvang t.o.v. basisonderwijs
 Significant verschil basisonderwijs t.o.v. vo (taal)
 Significant verschil vo (taal) t.o.v. kinderopvang

Basis: alle respondenten

Z17: Waar doet u zoal inspiratie op voor boeken voor kinderen/leerlingen?

Vo taaldocenten raden leerlingen boeken aan die aansluiten bij hun leefwereld. Basisschoolleerkrachten bevelen spannende boeken aan; binnen de kinderopvang raadt men prentenboeken aan.

Kinderopvang

Basisonderwijs

Voortgezet onderwijs (taal)

Basis: alle respondenten
kinderopvang, n=151
basisonderwijs, n=209
voortgezet onderwijs, n=119

Z16: Welke boeken raadt u graag aan voor kinderen/leerlingen:

Er is een ruime diversiteit aan influencers (zowel personen als bedrijven) waar leesopvoeders inspiratie opdoen voor boeken voor leerlingen.

Kinderopvang

Basisonderwijs

Voortgezet onderwijs (taal)

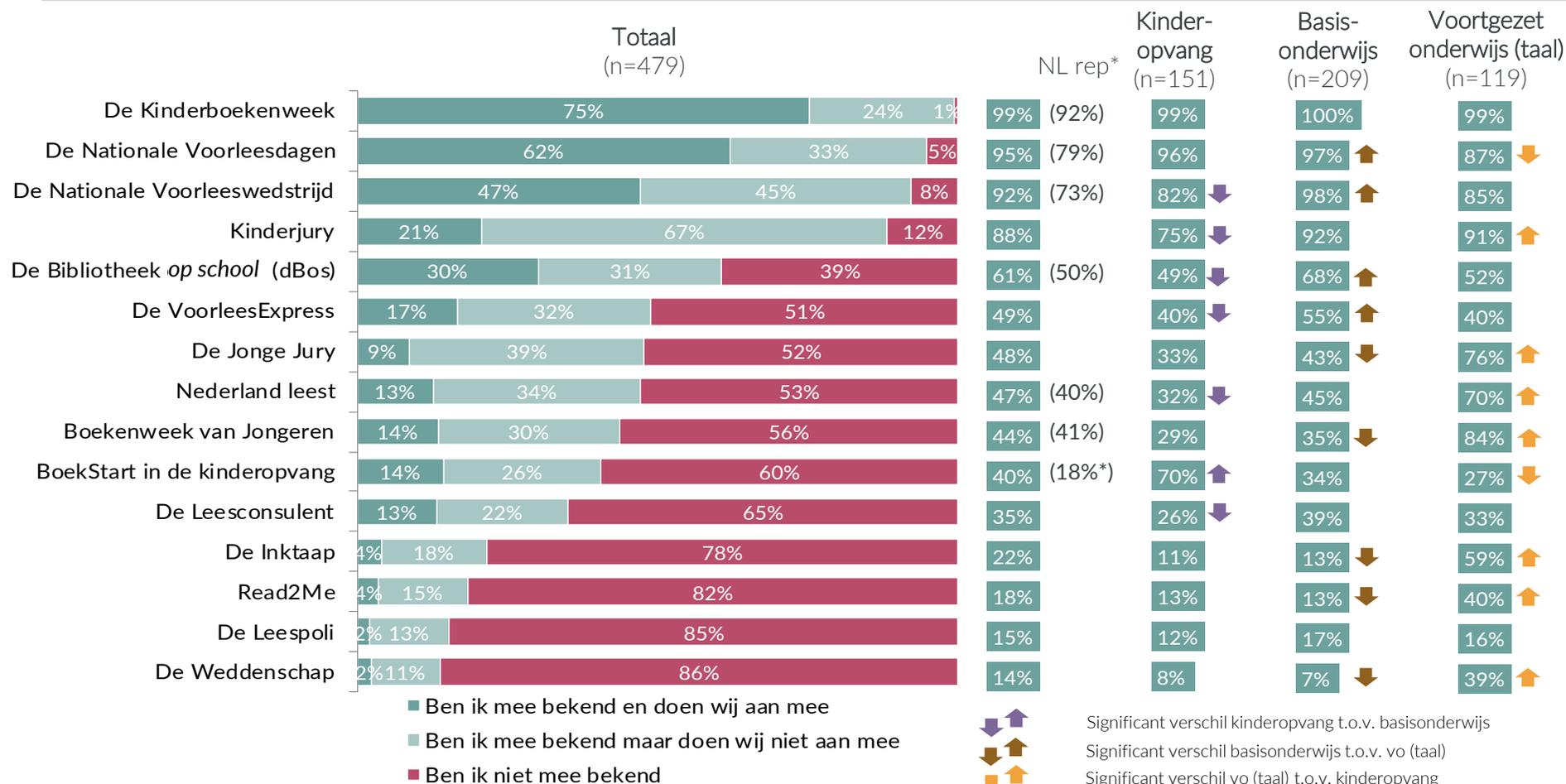
Z18: Welke specifieke influencers (i) leest/volgt u om inspiratie op te doen voor boeken voor kinderen/leerlingen? Kunt u specifieke personen of bedrijven noemen?

Basis: alle respondenten kinderopvang, n=151
 basisonderwijs, n=209
 voortgezet onderwijs, n=119

De Kinderboekenweek is veruit de bekendste campagne onder alle leesopvoeders. De Boekenweek van Jongeren kent een hoge bekendheid onder de vo taaldocenten.

Bekendheid lees/boekencampagnes

- Respondenten die leidinggeven en/of ondersteuning bieden, zijn vaker bekend met de Bibliotheek op school (dBos) dan respondenten die lesgeven.
- Respondenten die leidinggeven, zijn vaker bekend met de Leespoli, de Inktaap en de Voorleesexpress, dan respondenten die lesgeven en/of ondersteuning bieden. Ook zijn zij vaker bekend met Boekstart in de kinderopvang dan respondenten die lesgeven.
- Respondenten die lesgeven, zijn vaker bekend met de Jonge Jury dan respondenten die ondersteuning bieden.

Z08: Kunt u aangeven of u bekend bent met de volgende activiteiten/programma's?

Basisschoolleerkrachten en vo taaldocenten hebben interesse in de meeste initiatieven vanuit uitgeverijen. Voor sociale media groepen rondom leesonderwijs is iets minder animo.

Interesse in initiatieven van uitgeverijen

	Totaal (n=479)	Kinderopvang (n=151)	Basisonderwijs (n=209)	Voortgezet onderwijs (taal) (n=119)
Activiteiten rondom specifieke thema's	80%	78%	82%	75%
Themapakketten	78%	70% ↓	81%	78%
Docentenpakketten	71%	34% ↓	79% ↓	90% ↑
Activiteiten voor leerlingen/kinderen met auteurs	71%	44% ↓	79%	76% ↑
Digitaal lesmateriaal	70%	43% ↓	74% ↓	86% ↑
Ideeën over hoe ouders te betrekken bij leesonderwijs	66%	62%	71% ↑	57%
Ideeën/inspiratie voor lesplannen	65%	47% ↓	67% ↓	79% ↑
Uitgewerkte lesprogramma's	64%	44% ↓	69%	70% ↑
Leesvragen bij boeken	64%	39% ↓	67% ↓	79% ↑
Activiteiten rondom de plaatselijke boekhandel	61%	54% ↓	67% ↑	50%
Social media groepen rondom leesonderwijs	36%	24% ↓	36%	46% ↑

% heeft interesse

- ↓ ↑ Significant verschil kinderopvang t.o.v. basisonderwijs
- ↓ ↑ Significant verschil basisonderwijs t.o.v. vo (taal)
- ↓ ↑ Significant verschil vo (taal) t.o.v. kinderopvang

- Respondenten die lesgeven en/of ondersteuning bieden, zijn meer geïnteresseerd in activiteiten voor leerlingen/kinderen met auteurs, dan respondenten die leidinggeven.
- Respondenten die lesgeven, hebben meer interesse in leesvragen bij boeken en themapakketten, dan respondenten die leidinggeven.
- De steekproef vo taaldocenten die vanuit het CPNB zijn benaderd zijn enthousiaster over de initiatieven dan de vo taaldocenten uit het GfK panel. Dit zorgt mogelijk voor een licht geflatteerd beeld van de interesse.

Z12: Heeft u interesse in de volgende initiatieven vanuit uitgeverijen:

Leesopvoeders zijn het met elkaar eens dat zelf enthousiast over boeken vertellen/voorlezen, helpt om leerlingen enthousiast te maken over lezen.

Kinderopvang

- Zelf enthousiast zijn
- Tijd om rustig te lezen
- Een prentenboek dat niet te druk is en waar één onderwerp of tekening per pagina op staat. Waar materiaal bij hoort zoals een vingerpoppetje.
- Zelf enthousiast vertellen / voorlezen
- Een kwalitatief goed aanbod aan boeken
- Goede boeken en een goede plek om voor te lezen zonder al teveel storingsfactoren
- Door het voor te lezen, het zichtbaar maken tijdens het lezen
- Een kwalitatief goed aanbod aan boeken
- nieuwsgierigheid bij kinderen opwekken voordat je het boek opent, voorwerpen erbij halen

Basisonderwijs

- Mijn eigen enthousiasme
- Voorlezen en bewegend lezen
- Enthousiast over een boek vertellen. Samen in (kleine) kring lezen/voorlezen. Hen laten vertellen over een boek.
- De manier waarop ik zelf het boek voorlees
- TIJD en voldoende boeken die de leerlingen waarderen
- Kinderen elkaar laten vertellen over leuke boeken die ze hebben gelezen, zonder dat er een cijfer aan hangt.
- Een goed verhaal bij een boek die aanspreekt op de beleving
- Ze zelf op hun nieuwsgierigheid aan te spreken
- Ze de ruimte geven. Het lezen niet helemaal in protocollen dichttimmeren.

Voortgezet onderwijs

- Eigen enthousiasme
- Een goed verhaal met stof tot nadenken
- Door zelf enthousiast te zijn over mooie boeken; door leerlingen een boekpromotie te laten geven voor de klas; door zelf veel te lezen.
- Zelf veel lezen en erover vertellen
- Zelf vertellen over de boeken die ik gelezen heb
- In gesprek met leerlingen over hun interesses + leerlingen om tips vragen voor boeken voor leeftijdsgenoten
- Tijd en ruimte in de les om het er over te hebben
- Praten over boeken
- Wij hebben leesclubs geïntroduceerd en dat werkt zeer motiverend voor zowel mijn leerlingen als voor mezelf.

Basis: alle respondenten
 kinderopvang, n=151
 basisonderwijs, n=209
 voortgezet onderwijs, n=119

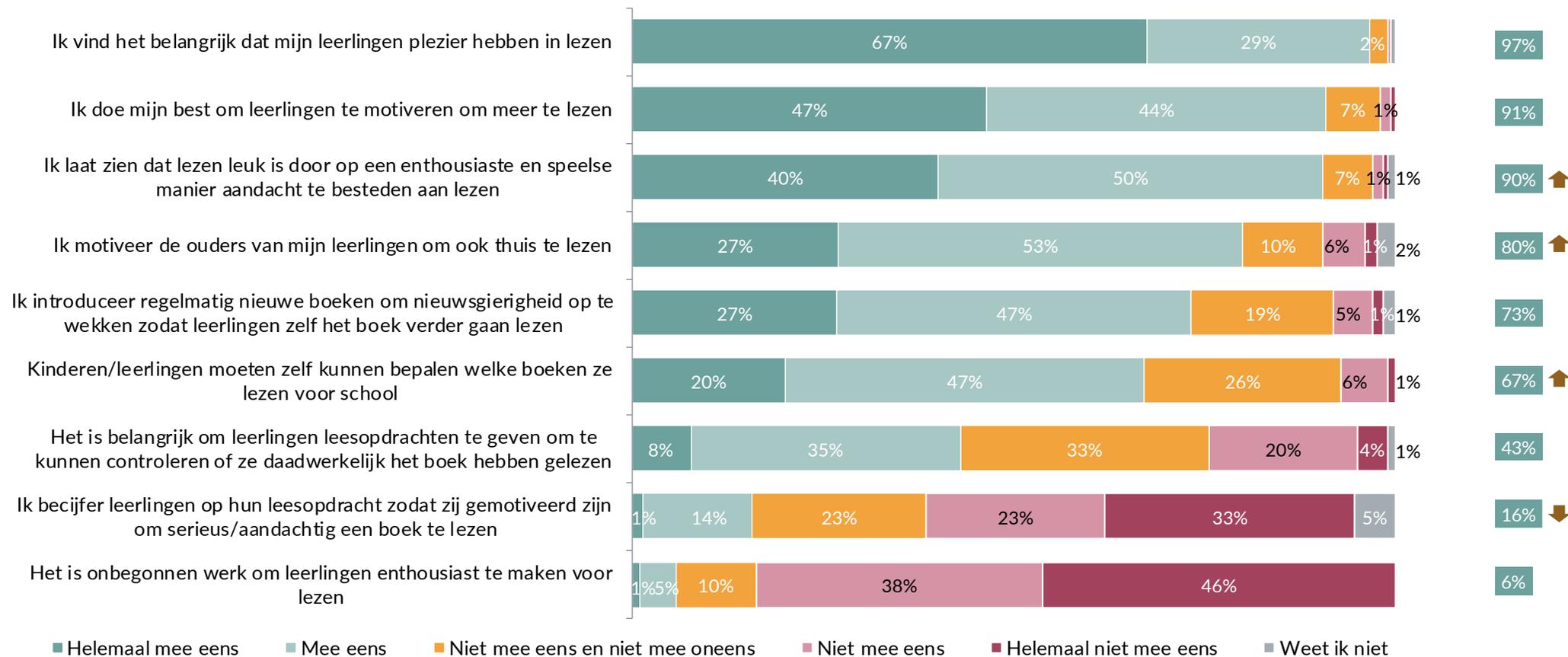
Z23: Wat helpt u het meest om kinderen/leerlingen enthousiast te kunnen maken over lezen?

Bijlagen

Basisschoolleerkrachten vinden het belangrijk om leerlingen zelf plezier in lezen te laten hebben; controles zoals een leesopdracht opgeven of een cijfer geven worden minder vaak gebruikt.

Stimulans leesmotivatie - basisonderwijs

Z13A: In hoeverre bent u het eens of oneens met de volgende stellingen:

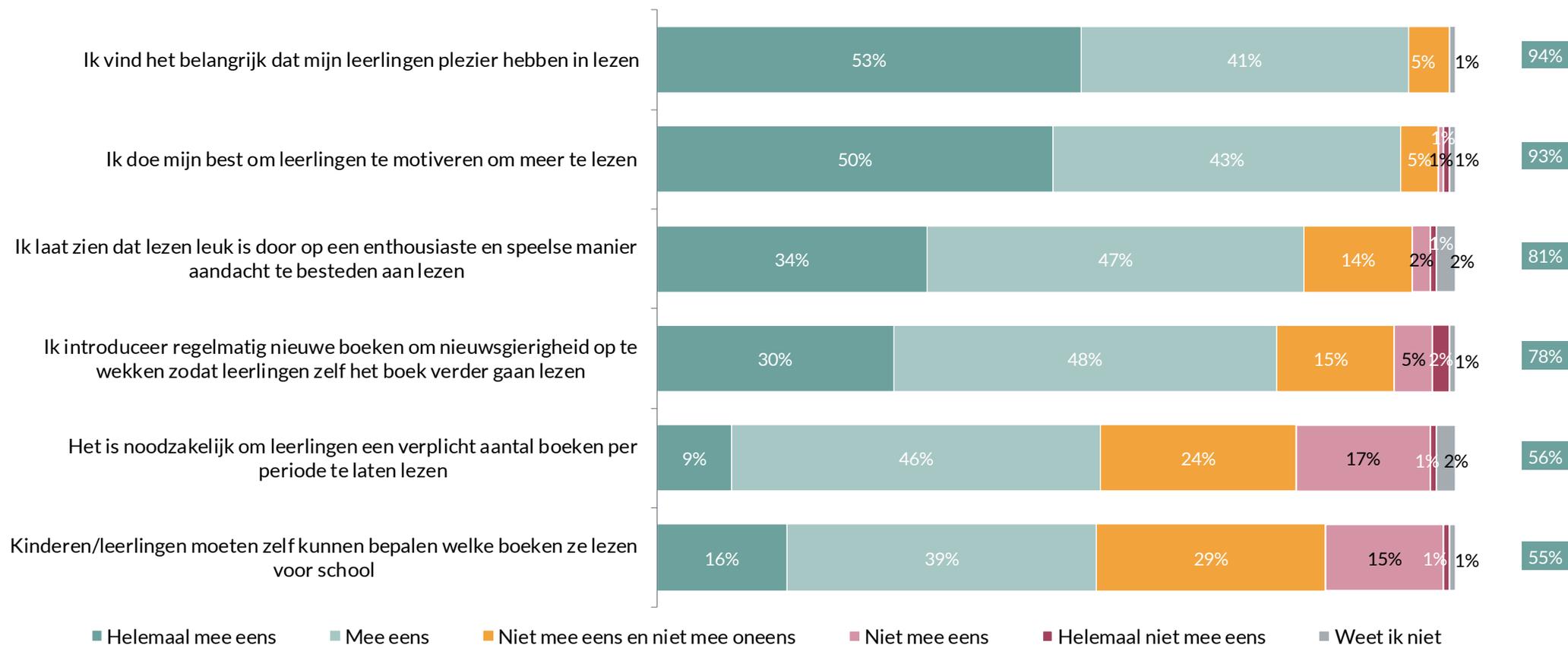
% (Helemaal) Mee eens

Significant verschil basisonderwijs t.o.v. vo (taal)
Basis: werkzaam in basisonderwijs, n=209

In het vo wordt het plezier in lezen het belangrijkste gevonden; er is verdeeldheid over of je leerlingen zelf kunt laten bepalen welke boeken ze lezen voor school.

Stimulans leesmotivatie - Voortgezet onderwijs (1)

Z13A: In hoeverre bent u het eens of oneens met de volgende stellingen:

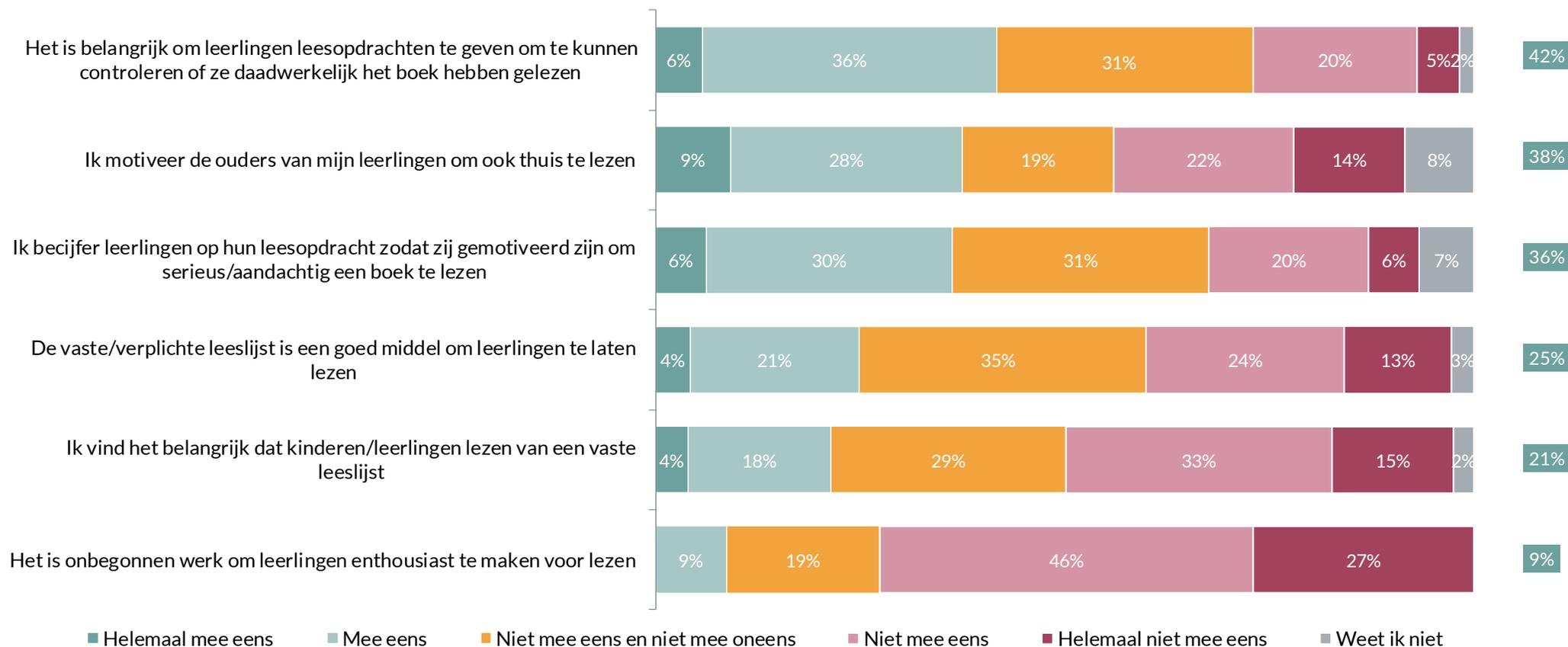
% (Helemaal) Mee eens

Basis: werkzaam in voortgezet onderwijs, n=119

Leesopdrachten en de leeslijst worden niet zozeer als instrument gebruikt om leerlingen meer te laten lezen.

Stimulans leesmotivatie - Voortgezet onderwijs (2)

Z13A: In hoeverre bent u het eens of oneens met de volgende stellingen:

27-Dec-21 Rapportage meting 58: leesopvoeding professionals

% (Helemaal) Mee eens

Basis: werkzaam in voortgezet onderwijs, n=119

© GfK

53

Onderzoeksverantwoording

Methode

Online (CAWI)

Invulduur van de vragenlijst: circa 12 minuten

Onderwerpen van de vragenlijst: leesgedrag professionele leesopvoeders, huidig leesbevorderend gedrag, houding ten aanzien van lezen en leesbevordering, inspiratiebronnen voor boeken, en situatie op school en invloedsferen

Veldwerk

25 oktober 2021 – 8 november 2021

Bruto steekproef: n = 1.420 (GfK Online panel)

Netto steekproef: n = 479

kinderopvang n=151, basisonderwijs n=209, voortgezet onderwijs (taal) n=119

Sample

GfK Online Panel & Open link voor vo via nieuwsbrief CPNB

Nederlandse consumenten die werkzaam zijn in het onderwijs en met kinderen werken

De steekproef is door middel van weging representatief gemaakt op de functie van de leesopvoeder: werkzaam in de kinderopvang, basisonderwijs of voortgezet onderwijs (taal)

Van de taaldocenten binnen het vo komen er 51 uit de bestanden van CPNB, de overig 68 komen uit het GfK panel.

N.B. We zien beperkte verschillen tussen beide doelgroepen. De CPNB groep bezoekt iets vaker de bibliotheek, vindt leesbevordering vaker een belangrijk onderdeel van hun werk, en besteden hier meer aandacht aan. Ook zijn zij enthousiaster over de initiatieven van de uitgevers. Geen verschillen zijn er in de ervaren tijd die zij besteden en de activiteiten die zij uitvoeren. We stellen dat er een lichte bias is ten aanzien van enthousiasme over leesbevordering bij de CPNB doelgroep (VO taal docenten).

- GfK heeft kwaliteit hoog in het vaandel. GfK werkt volgens vaste procedures en leidt medewerkers op om op juiste wijze onze producten diensten te leveren. Op die manier garanderen we de beste kwaliteit.
- GfK hanteert een kwaliteitssysteem dat voldoet aan de eisen van
 - ISO 9001:2015 (de standaard voor een kwaliteitsmanagementsysteem)
 - ISO 20252:2012 (de standaard voor het uitvoeren van marktonderzoeksprojecten en kwaliteitsbewaking in het algemeen binnen marktonderzoekbureaus) en
 - ISO 26362:2009 (de standaard voor het opzetten en exploiteren van acces-panels).
- Internationaal is GfK lid van de [ICC / ESOMAR](#) (The World Association of Research Professionals), dit is de overkoepelende organisatie van marktonderzoekbureaus.
- Op lokaal niveau is GfK lid van de [MOA](#), Center for Information Based Decision Making & Marketing Research. Dit is een vereniging van bedrijven en instellingen die zich bezighouden met Market Research, Digital Analytics, Marketing Intelligence en Beleidsonderzoek.
- GfK volgt de [gedragscode voor onderzoek en statistiek](#), handelt strikt volgens de [Wet Bescherming Persoonsgegevens](#) (wpb) en is ingeschreven bij de Autoriteit Persoonsgegevens (AP).

Growth
from
Knowledge